

آزمون ۹ از ۱۰

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان
سازمان سنجش آموزش کشور

اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می‌شود.
امام خمینی (ره)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی سنجش دهم - جامع نوبت اول (۱۴۰۳/۰۱/۳۱)

ادبیات و علوم انسانی (دهم)

کارنامه آزمون، عصر روز برگزاری آن از طریق سایت اینترنتی زیر قابل مشاهده می‌باشد:

www.sanjeshserv.ir

مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان‌ها و مراکز آموزشی

به منظور فراهم نمودن زمینه ارتباط مستقیم مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان‌ها و مراکز آموزشی همکار در امر آزمون‌های آزمایشی سنجش و بهره‌مندی از نظرات ارزشمند شما عزیزان در خصوص این آزمون‌ها، آدرس پست الکترونیکی test@sanjeshserv.com معرفی می‌گردد. از شما عزیزان دعوت می‌شود، دیدگاه‌های ارزشمند خود را از طریق آدرس فوق با مدیر تولیدات علمی و آموزشی این مجموعه در میان بگذارید.

 @sanjesheducationgroup

 @sanjeshserv

کانال‌های ارتباطی:

ریاضی و آمار (۱)

۱. گزینه ۴ درست است.

$$(k-4)x^2 + (k+6)x - 2k = 0 \rightarrow \begin{cases} a = k-4 \\ b = k+6 \\ c = -2k \end{cases}$$

$$\text{مجموع ریشه‌ها} = \frac{-b}{a} = 0 \Rightarrow \frac{-(k+6)}{k-4} = 0 \Rightarrow -(k+6) = 0 \Rightarrow k = -6$$

$$\text{حاصل ضرب ریشه‌ها} = \frac{c}{a} = \frac{-2k}{k-4} = \frac{-2(-6)}{-6-4} = \frac{12}{-10} = -1\frac{2}{5}$$

۲. گزینه ۱ درست است.

این سه عدد زوج متوالی را $X+4$ و $X+2$ و X در نظر می‌گیریم:

$$X + (X+2) + (X+4) = 330 \Rightarrow 3X + 6 = 330 \Rightarrow 3X = 324 \Rightarrow X = 108$$

سه عدد زوج مطلوب: $108, 110, 112$

دهگان این عدد صفر است

۳. گزینه ۲ درست است.

$$3x^2 - (3+m)x + \Delta m = 0 \Rightarrow \begin{cases} a = 3 \\ b = -(3+m) \\ c = \Delta m \end{cases}$$

$$x_1 + x_2 = 2(x_1 \cdot x_2) \Rightarrow -\frac{b}{a} = 2 \times \frac{c}{a}$$

$$\Rightarrow \frac{3+m}{3} = 2 \times \frac{\Delta m}{3} \Rightarrow 3+m = 10m$$

$$\Rightarrow m = \frac{1}{3}$$

یادآوری: مجموع ریشه‌های معادله درجه دوم $ax^2 + bx + c = 0$ به شرط $\Delta \geq 0$ برابر با $s = \frac{-b}{a}$ و حاصلضرب

ریشه‌ها برابر با $p = \frac{c}{a}$ است.

۴. گزینه ۲ درست است.

$$\frac{x-1}{x-2} = 3 - \frac{1}{x} \Rightarrow \frac{x-1}{x-2} = \frac{3x-1}{x} \Rightarrow x^2 - x = 3x^2 - 6x - x + 2$$

$$\Rightarrow 2x^2 - 6x + 2 = 0$$

یادآوری: مجموع ریشه‌های معادله درجه دوم $ax^2 + bx + c = 0$ به شرط $\Delta \geq 0$ برابر با $s = \frac{-b}{a}$:

$$\text{مجموع ریشه‌ها} = -\frac{b}{a} = -\frac{(-6)}{2} = 3$$

چون ریشه‌های معادله مخالف صفر و ۲ هستند، قابل قبول است.

۵. گزینه ۳ درست است.

گزینه ۱ نمودار یک دایره است و یا مثال نقض $y = \pm 1 \rightarrow x = 0$ پس تابع نیست.

گزینه ۲ قدرمطلق y دارای دو مقدار برای یک مقدار x می‌باشد پس تابع نیست

گزینه ۳ فقط شامل $x = 0$ و $y = 0$ است پس یک تابع است.

گزینه ۴ برای یک مقدار x دو مقدار y داریم $x = 1 \rightarrow y = \pm 1$

۶. گزینه ۳ درست است.

کافی است مقدار تابع را در نقاط راسی دامنه به دست آوریم. $f(1) = 2$, $f(2) = \frac{3}{2}$, $f(-1) = 0$, $f(-2) = \frac{1}{2}$ پس مجموعه برد $B = \left\{ 0, \frac{1}{2}, \frac{3}{2}, 2 \right\}$ خواهد بود.

۷. گزینه ۲ درست است.

$$f(\sqrt{3}) - f(1 - \sqrt{3}) = [(\sqrt{3})^2 - (\sqrt{3}) + 1] - [(1 - \sqrt{3})^2 - (1 - \sqrt{3}) + 1] =$$

$$[3 - \sqrt{3} + 1] - [1 + 3 - 2\sqrt{3} - 1 + \sqrt{3} + 1] = (4 - \sqrt{3}) - (4 - \sqrt{3}) = 0$$

۸. گزینه ۴ درست است.

گزینه ۱ نادرست است، زیرا دو تابع برابرند هرگاه ضابطه‌های یکسان داشته باشند و دامنه‌هایشان نیز یکسان باشند. در اینجا ضابطه دو تابع داده شده یکسان است اما دامنه اولی کل اعداد حقیقی و دومی اعداد حقیقی مثبت است. بنابراین دو تابع برابر نیستند.

گزینه ۲ نادرست است، زیرا تابع $f(x+2)$ انتقال یافته تابع $f(x)$ است.

گزینه ۳ نادرست است، زیرا y می‌تواند مقادیر مثبت و منفی بپذیرد که طبق تعریف، نمی‌تواند تابع باشد.

گزینه ۴ درست است، زیرا به ازای هر x یک مقدار y داریم.

۹. گزینه ۳ درست است.

در گزینه ۱ تساوی برقرار نیست. زیرا اگر قرار دهیم $a = 1, b = 2$. در این صورت تساوی $f(1+2) = f(1) + f(2)$ برقرار نیست زیرا $\sqrt{3} \neq \sqrt{1} + \sqrt{2}$

در گزینه ۲ تساوی برقرار نیست. زیرا اگر قرار دهیم $a = 1, b = 2$. در این صورت تساوی $f(1+2) = f(1) + f(2)$ برقرار نیست زیرا $3 + 1 \neq (1+1) + (2+1) = 5$

در گزینه ۳ تساوی برقرار است. زیرا $-3(x+y) = -3x - 3y$

در گزینه ۴ تساوی برقرار نیست. زیرا اگر قرار دهیم $a = 1, b = 2$. در این صورت تساوی $f(1+2) = f(1) + f(2)$ برقرار نیست زیرا $(2+1)^2 \neq 1^2 + 2^2$.

۱۰. گزینه ۲ درست است.

دو تابع را با هم برابر قرار می‌دهیم:

$$x - \frac{1}{2} = \frac{8}{5} - \frac{2}{5}x \Rightarrow x + \frac{2}{5}x = \frac{8}{5} + \frac{1}{2} \Rightarrow \frac{7}{5}x = \frac{21}{10} \Rightarrow x = \frac{10}{7} = \frac{3}{5}$$

۱۱. گزینه ۴ درست است.

محل تلاقی منحنی با محور x و y را به دست می‌آوریم:

محل تلاقی با محور x ، یعنی $y = 0$ را در معادله قرار می‌دهیم:

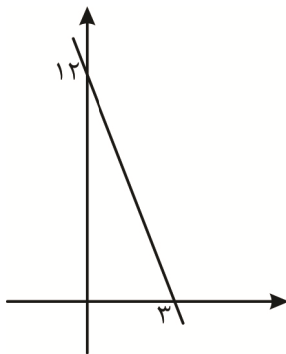
$$12 - 4x = 0 \Rightarrow 4x = 12 \Rightarrow x = \frac{12}{4} = 3$$

محل تلاقی با محور y ، یعنی $x = 0$ را در معادله قرار می‌دهیم:

$$y = 12 - 4(0) \Rightarrow y = 12$$

بنابراین مساحت مثلث به صورت زیر است:

$$S = \frac{1}{2}ah \Rightarrow S = \frac{1}{2}(3)(12) = 18$$

۱۲. گزینه ۱ درست است.

با جایگذاری مقدار رأس سهمی در معادله داریم:

$$-\frac{b}{2a} = 3 \Rightarrow b = -6a$$

حال با جایگذاری نقطه $(3, 2)$ و $(-1, 10)$ در معادله سهمی داریم:

$$\begin{cases} 2 = 9a + 3b + c \\ 10 = a - b + c \end{cases} \xrightarrow{b=-6a} \begin{cases} 2 = 9a - 18a + c \\ 10 = a + 6a + c \end{cases}$$

از تفاضل معادلات فوق داریم:

$$a = \frac{1}{2} \Rightarrow b = -\frac{6}{2} = -3, c = \frac{13}{2} \Rightarrow 4a + b - 2c = 4\left(\frac{1}{2}\right) - 3 - 2\left(\frac{13}{2}\right) = 2 - 3 - 13 = -14$$

۱۳. گزینه ۴ درست است.

$$2(x+y) = 24 \rightarrow x+y = 12 \rightarrow y = 12-x$$

$$\text{مساحت} = \text{طول} \times \text{عرض} = x(12-x) = 12x - x^2$$

در این معادله که $a < 0$ دو شاخه سهمی روبه پایین است پس راس آن ماکسیمم است.

$$x = -\frac{b}{2a} \rightarrow \frac{-12}{-2} = 6 \rightarrow x = 6 \rightarrow y = 12 - x = 12 - 6 = 6$$

$$S = 6 \times 6 = 36$$

۱۴. گزینه ۲ درست است.

با توجه به اینکه رابطه داده شده $a = -1 < 0$ است پس باید نمودار رو به پایین باشد پس گزینه ۲ و ۳

$$\text{از طرفی اگر معادله } -x^2 + x = 0 \text{ را حل کنیم } \begin{matrix} x = 0 \\ x = 2 \end{matrix} \text{ دو ریشه داریم که } x = 0 \text{ و } x = 2 \text{ است}$$

پس گزینه ۲ صحیح است.

۱۵. گزینه ۱ درست است.

$$\bar{X} = 43 = \frac{X_1 + X_2 + \dots + X_n}{n} \Rightarrow X_1 + X_2 + \dots + X_n = 43n$$

داده‌های جدید عبارتند از: $4(X_1 - 10), 4(X_2 - 10), \dots, 4(X_n - 10)$ پس داریم:

$$\bar{X} = \frac{4(X_1 - 10) + 4(X_2 - 10) + \dots + 4(X_n - 10)}{n}$$

$$\Rightarrow \bar{X} = \frac{(4X_1 + 4X_2 + \dots + 4X_n) - (40 + 40 + \dots + 40)}{n}$$

$$\Rightarrow \bar{X} = \frac{4(X_1 + X_2 + \dots + X_n) - 40n}{n} = \frac{4 \times (43n) - 40n}{n}$$

$$\Rightarrow \bar{X} = \frac{172n - 40n}{n} = 132$$

روش دوم:

$$\bar{X} = 4(43 - 10) = 132$$

۱۶. گزینه ۲ درست است.

برای جمع‌آوری داده‌های مورد اول مشاهده، مورد دوم دادگان و مورد سوم، پرسشنامه مناسب‌تر است.

۱۷. گزینه ۴ درست است.

$$\sigma^2 = \frac{(X_1 - \bar{X})^2 + (X_2 - \bar{X})^2 + \dots + (X_n - \bar{X})^2}{n} \text{ و } \bar{X} \text{ میانگین}$$

$$\Rightarrow 12 = \frac{(x_1 - \bar{x})^2 + \dots + (x_9 - \bar{x})^2}{9}$$

$$\Rightarrow (x_1 - \bar{x})^2 + \dots + (x_9 - \bar{x})^2 = 9 \times 12 = 108$$

۱۸. گزینه ۳ درست است.

فرض کنیم مجموع ۲۳ داده اولیه برابر x باشد، بنابراین:

$$\text{میانگین داده‌ها} = \frac{\text{مجموع داده‌ها}}{\text{تعداد داده‌ها}} \Rightarrow 10 = \frac{x}{23} \Rightarrow x = 23 \times 10 = 230$$

مجموع n داده دیگر را y فرض می‌کنیم پس داریم $15 = \frac{y}{n}$ بنابراین: $y = 15n$ ، با توجه به این که میانگین همه داده‌ها

۱۳ است داریم:

$$14 = \frac{x+y}{23+n} = \frac{230+15n}{23+n} \Rightarrow 322+14n = 230+15n$$

$$\Rightarrow n = 92$$

۱۹. گزینه ۱ درست است.

واریانس هر یک از داده‌ها را محاسبه می‌کنیم:

$$2, 3, 2, 5, 3 \rightarrow \bar{x} = \frac{2+3+2+5+3}{5} = 3 \Rightarrow \sigma^2 = \frac{(2-3)^2 + (2-3)^2 + (3-3)^2 + (3-3)^2 + (5-3)^2}{5} = \frac{6}{5}$$

$$1, 2, 2, 3, 4, 6 \rightarrow \bar{x} = \frac{1+2+2+3+4+6}{6} = 3 \Rightarrow \sigma^2 = \frac{(1-3)^2 + (2-3)^2 + (2-3)^2 + (3-3)^2 + (4-3)^2 + (6-3)^2}{6}$$

$$\sigma^2 = \frac{16}{6} = \frac{8}{3}$$

$$3, 1, 2, 2, 2, 3, 3 \rightarrow \bar{x} = \frac{3+1+2+2+2+3+3}{7} = 2$$

$$\Rightarrow \sigma^2 = \frac{(1-2)^2 + (1-2)^2 + (2-2)^2 + (2-2)^2 + (2-2)^2 + (3-2)^2 + (3-2)^2}{7} = \frac{4}{7}$$

بنابراین اعداد کوچک‌تر از راست به چپ عبارتند از:

$$\frac{8}{3}, \frac{6}{5}, \frac{4}{7}$$

داده‌ها برابر واریانس صفر است.

۲۰. گزینه ۳ درست است.

۵, ۵, ۶, ۸, ۹, ۱۰, ۱۱, ۱۳, ۱۷, ۲۰, ۲۱, ۲۱

$$Q_1 = \frac{6+8}{2} = 7 \quad Q_3 = \frac{17+20}{2} = 18,5$$

$$Q_1 + Q_3 = 7 + 18,5 = 25,5$$

علوم و فنون ادبی (۱)

۲۱. گزینه ۳ درست است.

بررسی هر یک از ویژگی‌ها و اصلاح موارد نادرست:

الف - ت) وجود واژگان کهن؛ مانند «گازر»، «نمی‌یارست» و نیز ترکیب‌سازی؛ مانند «روبه بازی»، «حیله سازی» از ویژگی‌های زبانی این شعر است.

ب) کمی واژگان غیرفارسی (بیشتر واژگان این شعر فارسی هستند)
پ) وجود عبارات کنایی مانند «ترک غم گرفتن»، «دم نزدن» و «جهان بر چشم او شد تیره» از ویژگی‌های ادبی این شعر است.
(علوم و فنون (۱) - ص ۱۴ و ۱۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۲۲. گزینه ۴ درست است.

شکل اصلاح شده عبارت گزینه پاسخ
حتی رساله‌های کوچکی که معمولاً آن‌ها را در زمره آثار غیردینی به‌شمار می‌آورند، مانند «یادگار زیران» نیز رنگ دینی دارند.
(علوم و فنون (۱) - ص ۴۰؛ سطح دشواری: متوسط)

۲۳. گزینه ۲ درست است.

در قلمرو ادبی شعر خراسانی، در توصیف پدیده‌ها بیشتر از تشبیه حسی بهره گرفته می‌شود که در گزینه‌های غیرپاسخ دیده می‌شود.
در صورتی که تشبیه موجود در بیت پاسخ «ذهنی» و «غیرحسی» است.
بررسی تشبیه هر بیت:

(۱) تشبیه «مرغان چمن به شاعر»

(۲) تشبیه «سایه به هم‌ره - آه به همدم»

(۳) تشبیه «دشت به لوح زمردین - دشت به صحیفه‌ای از رخام»

(۴) تشبیه «دندان‌ها (محدوف) به سپید سیم رده - در و مرجان - ستاره سحری و قطره باران»

(علوم و فنون (۱) - ص ۶۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۲۴. گزینه ۱ درست است.

بررسی هر یک از ویژگی‌ها:

الف - پ) هر دو مربوط به ویژگی‌های نثر سامانی هستند.

ب - ت) هر دو مربوط به ویژگی‌های فکری شعر خراسانی هستند.

ث) مربوط به ویژگی‌های نثر غزنوی و سلجوقی است.

(علوم و فنون (۱) - ص ۳۶، ۶۴، ۶۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۲۵. گزینه ۲ درست است.

گزینه پاسخ از جمله پدیده‌های عمده‌ای است که برای زبان فارسی رخ نموده است. در صورتی که در سه گزینه دیگر عوامل مهم پیشرفت و گسترش زبان و ادبیات فارسی در این دوره به چشم می‌خورد.

(علوم و فنون (۱) - ص ۸۰؛ سطح دشواری: دشوار)

۲۶. گزینه ۴ درست است.

شکل اصلاح شده عبارت‌های نادرست:

ب) سخن شاعرانی چون ناصر خسرو قبادیانی، یادآور سروده‌های سخنوران قرن چهارم است.

ت) گروهی از شاعران این دوره در عین تقلید از پیشینیان، هر یک ابتکارات و نوآوری‌هایی دارند که باعث دگرگونی و تحول در سبک سخن فارسی شد.

(علوم و فنون (۱) - ص ۸۱ و ۸۲؛ سطح دشواری: دشوار)

۲۷. گزینه ۱ درست است.

طبق صفحات ۸۱ و ۸۲ همان کتاب

- عطار و مولوی از شاعران بزرگی هستند که در قرن هفتم، در عرفان ظهور کردند.

خاقانی و نظامی از شاعران معروف آذربایجان هستند که در سده‌های پنجم و ششم، سبک شعر فارسی را از دیگر نواحی و از شعرای پیش از خود متمایز ساختند.

(علوم و فنون (۱) - ص ۸۱ و ۸۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۲۸. گزینه ۳ درست است.

گزینه‌های نادرست و شکل اصلاح شده هر یک، عبارت‌اند از:

(۱) قصیده ← غزل

(۳) خاقانی و نظامی ← سنایی و انوری

گزینه‌های دیگر فاقد خطا هستند.

(علوم و فنون (۱) - ص ۸۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۲۹. گزینه ۲ درست است.

تکرار واج صامت محسوس‌تر است و در این بیت شاعر چهار بار از واج صامت «ش» استفاده کرده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

در سایر گزینه‌ها تکرار مصوت کوتاه «-» واج‌آرایی را ایجاد کرده است.

(علوم و فنون (۱) - ص ۲۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۳۰. گزینه ۲ درست است.

در این بیت واژه «روی» دو بار تکرار شده و مصوت بلند «و» نیز چهار بار آمده و واج‌آرایی ایجاد کرده است. در سایر گزینه‌ها

آرایه تکرار دیده نمی‌شود.

(علوم و فنون (۱) - ص ۲۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۳۱. گزینه ۴ درست است.

در این بیت «میری» دارای معانی متفاوت است و واژه‌آرایی محسوب نمی‌شود.

* توجه: اگر واژه‌ای با تلفظ یکسان معنای متفاوت داشته باشد؛ آرایه جناس ایجاد می‌شود.

(علوم و فنون ۱ - ص ۲۷؛ سطح دشواری: دشوار)

۳۲. گزینه ۳ درست است.

در این گزینه، عبارت، تنها یک جمله دارد درحالی‌که شرط شکل‌گیری سجع وجود حداقل دو جمله است. حتی اگر واژه‌های

سجع در آن وجود داشته باشد. (توجه داشته باشید که سجع قرینه شدن واژه‌های غیر تکراری در پایان حداقل دو جمله است.

دو واژه به یکی از سه شکل متوازی، متوازن یا مطرف قرینه می‌شوند.)

(علوم و فنون ۱ - ص ۵۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۳۳. گزینه ۲ درست است.

در این بیت هر سه واژه سجع از نوع «متوازی» است که هم وزن هم حروف پایانی یکسانی دارند. (سجع متوازی موسیقایی‌ترین

نوع سجع است و سجع «مطرف» و «متوازن» در درجه بعدی قرار می‌گیرند.)

در سایر گزینه‌ها همه سجع‌ها متوازی نیستند.

(۱) ماه - مسکین خواه - همراه (مطرف)

(۳) نشان - درفشان - کشان (مطرف)

(۴) دم - مریم - محرم (مطرف / متوازی)

(علوم و فنون ۱ - ص ۵۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۳۴. گزینه ۳ درست است.

تنها در این بیت است که سجع‌های متوازی و متوازن در دو مصراع یک به یک مقابل هم قرار گرفته‌اند. (توجه داشته باشید که

حتی وجود یک سجع مطرف موازنه را از بین می‌برد.)

بررسی سایر گزینه‌ها: در گزینه‌های دیگر موارد زیر باعث از بین رفتن موازنه شده‌اند.

(۱) بگفت - بگفتا / زخم - افتم / چوگان - چو

(۲) نخورد - بکردند / نخفت - گفت

(۴) دامن - جان

(علوم و فنون (۱) - ص ۷۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۳۵. گزینه ۱ درست است.

در این بیت برابری سجع‌های متوازی (گوی ← پوی) و متوازن (پنهان ← سنگند / چالاک ← تسبیح) موازنه ایجاد کرده است.

در سایر گزینه‌ها برابری سجع‌های متوازی ترصیع ساخته است.

(علوم و فنون (۱) - ص ۲۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۳۶. گزینه ۳ درست است.

در این بیت موازنه دیده می‌شود و برابری واژه‌هایی «خواب، بیداری، نهی» با «برق، میرنده، وفا» مانع شکل‌گیری ترصیع شده‌است.

(علوم و فنون (۱) - ص ۷۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۳۷. گزینه ۱ درست است.

حرف «ن» پس از مصوّت بلند (ا، ی) در واژه «فشاند» و «طینت» مصوّت «ن» دارد و ساکن نیست اما در گزینه‌های دیگر «ن» پس از واژه‌های «بوستان»، «کاملان» و «این» ساکن است.

نکته: مصوّت بلند (ا، و، ی) پیش از «ن» (نون ساکن) کوتاه به حساب می‌آید.

توجه: در عروض نظام قدیم «ن» (نون ساکن) پس از مصوّت بلند حذف می‌شد اما در نظام جدید «ن» حذف نمی‌شود بلکه مصوّت بلند کوتاه به حساب می‌آید.

(علوم و فنون (۱) - ص ۴۹؛ سطح دشواری: دشوار)

۳۸. گزینه ۲ درست است.

در این گزینه «پ» در واژه «مپسند» با نشانه «ن» (ساکن) نشان داده شده است در حالی که در خوانش درست باید با مصوّت کوتاه «ن» خوانده شود.

نکته: واژه‌هایی که پیشوند می‌پذیرند طبق عادت در خواندن شعر، حرف پس از پیشوند، ساکن خوانده می‌شود در حالی که بدون ضرورت شعر نباید آن را ساکن خواند، مانند: بگشای ← بگشای مگدر ← مگدر

(علوم و فنون (۱) - ص ۶۸؛ سطح دشواری: دشوار)

۳۹. گزینه ۴ درست است.

وزن بیت تند و خبری و شاد (مستفعل مستفعل مستفعل مستفعل). محتوای بیت اندوه و حسرت شاعر از بیهوده سپری شدن عمر و بی‌حاصلی است. در گزینه‌های ۱ و ۲ و ۳ بین وزن و محتوا تناسب برقرار است.

(علوم و فنون (۱) - ص ۲۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۴۰. گزینه ۳ درست است.

وزن: فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

(علوم و فنون (۱) - ص ۶۹؛ سطح دشواری: متوسط)

۴۱. گزینه ۳ درست است.

پَر سِ زَ نَانِ / صَ مِ مِ مِ یَتِ / کِ شَا وَرَزِ

U - - U / - - - U / - U U -

(علوم و فنون (۱) - ص ۷۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۴۲. گزینه ۳ درست است.

بَه - جَت آن گیز

ص م ص ص م ص ص م ص ص م ص

(علوم و فنون (۱) - ص ۷۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۴۳. گزینه ۳ درست است.

وزن گزینه ۳، تکرار چهار بار «- - - U» (مستفعلن) می‌باشد. وزن سایر گزینه‌ها از تکرار چهار بار «مفاعیلن = U - - -» ساخته شده است.

(علوم و فنون (۱) - ص ۷۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۴۴. گزینه ۳ درست است.

چون هر دو بیت مانند صورت سؤال دارای وزن فعولن فعولن فعولن فعل است.

وزن سایر ابیات:

الف) فعلاتن فعلاتن فعلن (ب) فاعلاتن فاعلاتن فاعلن
(علوم و فنون (۱) - ص ۷۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۴۵. گزینه ۲ درست است.

در این بیت به سلام نفرستادن معشوق اشاره شده است که در صورت سؤال هم دیده می‌شود.
بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) شکایت از نسیم صبح که سلام و پیام معشوق را نرسانده است.

(۳) شکایت عاشق از بخت که کبوتر، نامه او را به بام معشوق نرسانده است.

(۴) آرزومندی عاشق که روزگار جرعه‌ای از جام معشوق را به او برساند.

(علوم و فنون (۱) - ص ۸۶؛ سطح دشواری: متوسط)

۴۶. گزینه ۳ درست است.

مفهوم بیت پایان عمر و بی‌پایانی عشق است که بخش اول سخن با صورت سؤال مفهوم مشترک دارد.
بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) عشق‌ورزی بی‌نتیجه در دوران پیری

(۲) دعوت به اغتنام فرصت به خاطر گذرا بودن عمر

(۴) جوان شدن عاشق در اثر عشق

(علوم و فنون (۱) - ص ۶۶؛ سطح دشواری: متوسط)

۴۷. گزینه ۲ درست است.

در این گزینه «دل» مفهوم ارزشی ندارد و منظور از آن «درون» یا «ذهن» است.
بررسی سایر گزینه‌ها:

«دل» در سایر گزینه‌ها «ارزشمند» توصیف شده است که با شنیدن نام آن جهان پیش چشم روباه تیره شده (۱) و آن را نمی‌توان بازی دانست (۳) و آوازه‌اش در تمام جهان پیچیده است. (۴)

(علوم و فنون (۱) - ص ۱۴؛ سطح دشواری: دشوار)

۴۸. گزینه ۴ درست است.

در این بیت از «کمین حوادث در سر راه زندگی و گذر پرشتاب عمر» «سخن گفته‌شده است» که از صورت سؤال نیز قابل برداشت است.
بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) شکایت عاشق از گذر عمر در غم دوری معشوق

(۲) دعوت به اغتنام فرصت به خاطر نامعلوم بودن کار عمر

(۳) هشدار دادن به انسان به خاطر غفلت او از گذر عمر

(علوم و فنون (۱) - ص ۱۷؛ سطح دشواری: دشوار)

۴۹. گزینه ۳ درست است.

در این بیت به سودمندی شیرین‌سخنی در برابر تندخویی اشاره شده است که به مفهوم صورت سؤال نزدیک است.
بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) ستایش شاعر از شیرینی سخن خود.

(۴) برحذر داشتن انسان از فریبکاران شیرین‌سخن

(علوم و فنون (۱) - ص ۲۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۰. گزینه ۴ درست است.

مفهوم بیت برحذر داشتن مخاطب از گذاشتن رسم بد است که موجب آزار آیندگان می‌شود. این مفهوم با برحذر داشتن انسان از گل کردن آب قرابت دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) توصیف نتیجه زندگی انسان‌ها که نام نیک یا رسم بد از آن‌ها باقی می‌ماند.

- ۲) دوری خردمندان از جایی که رسم بد آنجا باشد.
۳) توصیه به حفظ رسم خوب
علوم و فنون (۱) - ص ۱۹؛ سطح دشواری: متوسط)

جامعه‌شناسی (۱)

۵۱. گزینه ۱ درست است.

آگوست کنت، اسپنسر، دورکیم و مارکس، نگاه تک‌خطی به جهان اجتماعی داشتند؛ از نظر دورکیم **جوامع مکانیکی** تقسیم کار اجتماعی نداشتند یا در حد ساده و ابتدایی تقسیم کار صورت گرفته بود، مانند تقسیم کار سنی و جنسیتی اما در جوامع **ارگانیکی** تقسیم کار گسترده دیده می‌شود - بخش دوم گزینه اشاره به لایه‌های سطحی جهان اجتماعی دارد. بررسی سایر گزینه‌ها:

۲- بخش دوم به‌درستی لایه‌های عمیق جهان اجتماعی اشاره دارد.

۳ و ۴- بخش اول توضیحات مربوط به نگاه عرضی به جهان‌های اجتماعی است. توضیح مفاهیم:

- جهان‌های در طول و عرض هم ← در نگاه طولی جامعه‌شناسان معتقدند که همه جهان‌های اجتماعی شبیه یکدیگرند و مسیر یکسانی را طی می‌کنند ولی برخی متفکران معتقدند که جهان‌های اجتماعی براساس آرمان‌ها و ارزش‌های خود، تحولاتی را دنبال می‌کنند و مسیرهای مختلف را می‌پیمایند.

- لایه‌های عمیق و سطحی جهان اجتماعی ← لایه‌های عمیق تأثیرات فراگیر و همه‌جانبه دارند و کمتر در معرض تغییر قرار می‌گیرند. در حالی که لایه‌های سطحی تأثیرات محدودتر دارند و بیشتر در معرض تغییراند.

(جامعه‌شناسی ۱ - درس ۴ و ۵ ص ۳۳، ۳۴، ۴۲ و ۴۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۲. گزینه ۱ درست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲- شیوه غیررسمی نتایج عمیق‌تری دارد نه شیوه‌های رسمی.

۳- فطرت آدمی به‌طور کامل سرکوب نمی‌گردد.

۴- فرهنگ‌های عقلانی‌تر، قدرت اقناعی بیشتری دارند و نداشتن روش‌های مناسب کنترل اجتماعی امکان آسیب را بیشتر می‌کند. توضیح مفاهیم:

هر جامعه‌ای علاوه بر جامعه‌پذیری، برای پیشگیری و کنترل کژروی‌های اجتماعی، روش‌های زیر را به کار می‌برند:

- اقناع ← روشی است که به‌واسطه آن، فرهنگ در افراد درونی می‌شود. هرچه قدرت اقناع بیشتر باشد، افراد کنش‌ها و اعمال متناسب با آن فرهنگ را بهتر انجام می‌دهند.

- تبلیغ و اقناع ← هر جهان اجتماعی می‌کوشد تا از طرف آموزش، عقاید و اندیشه‌های خود را به‌گونه‌ای ترویج کند که افراد برای پذیرش آن‌ها قانع شوند.

- تشویق و پاداش ← هر جامعه‌ای افرادی را که براساس ارزش‌ها و قواعدش عمل کند، تشویق می‌کند و به آن‌ها پاداش می‌دهد.

- تنبیه و مجازات ← هر جهان اجتماعی، کسانی را که دچار کژروی اجتماعی شده باشند، تنبیه و مجازات می‌کند.

(جامعه‌شناسی ۱ - درس ۹؛ ص ۸۲، ۸۳، ۸۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۳. گزینه ۳ درست است.

- مرزهای جهان اجتماعی همان مرزهای دانش آن است.

- هرگاه یک نسل نتواند فرهنگ خود را حفظ کند و یا نتواند آن را به نسل بعد منتقل سازد، جهان اجتماعی آن فرو می‌ریزد یا

دگرگون شده و به جهان اجتماعی دیگر تبدیل می‌شود.

- اگر روند تعارض تا جایی پیش برود که بسیاری از اعضای جامعه در عمل، زندگی مجردی را بر زندگی خانوادگی ترجیح دهند، نوعی **تزلزل فرهنگی** بروز می‌کند.

- برنامه‌ریزان فرهنگی هر جامعه همواره تلاش می‌کنند تا از طریق تعلیم و تربیت زمینه تحقق بیشتر آرمان‌ها و ورود آن‌ها به قلمرو واقعی جهان اجتماعی را فراهم کنند.

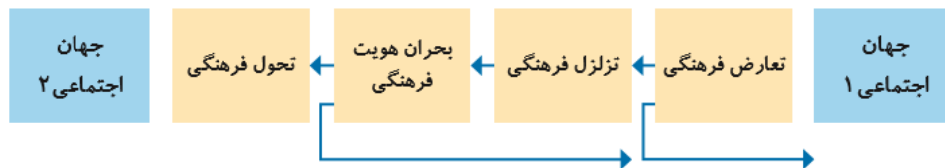
بررسی سایر گزینه‌های نادرست:

۱- عبارت شناخت صحیح شرط لازم برای خوشبختی و سعادت بیشتر در زندگی اجتماعی است.

۲- وسعت عملکرد اشاره به مرزهای جهان اجتماعی ندارد، البته زندگی اعضا براساس شناخت صحیح سبب خوشبختی و سعادت در زندگی اجتماعی است.

۴- تعارض فرهنگی در این زمینه مسئله تأخیر در ازدواج است.

توضیح مفاهیم:

- تزلزل فرهنگی ← زمانی رخ می‌دهد که عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌هایی که هویت فرهنگی جهان اجتماعی را می‌سازند، مورد تردید قرار گیرند و ثبات و استقرار خود را در زندگی مردم از دست بدهند.

- تعارض فرهنگی ← تغییرات هویتی افراد، گاه از مرزهای مورد قبول جهان اجتماعی فراتر می‌رود. اگر تغییرات هویتی بیرون از مرزهای مقبول جهان اجتماعی رخ دهد و شیوه‌هایی از زندگی را که با عقاید و ارزش‌ها در تقابل هستند به دنبال بیاورد، به تعارض فرهنگی منجر می‌شود که اضطراب و نگرانی‌های اجتماعی فراوانی به همراه دارد.

- خودباختگی فرهنگی ← ممکن است جوامع در مواجهه با جهان‌های دیگر دچار خودباختگی فرهنگی شود. اگر اعضای جهان اجتماعی مبهوت و مقهور جهان اجتماعی دیگر شوند و در نتیجه، حالت فعال و خلاق خود را در گزینش عناصر فرهنگی دیگر از دست بدهند دچار خودباختگی فرهنگی می‌شوند.

- بحران هویت ← تزلزل فرهنگی می‌تواند به «بحران هویت» منجر می‌شود. بحران هویت فرهنگی در جایی به وجود می‌آید که جهان اجتماعی، توان دفاع از عقاید و ارزش‌های اجتماعی خود را نداشته باشد.

- عدم تداوم جهان اجتماعی ← جهان اجتماعی با انتقال فرهنگ خود به نسل‌های بعد تداوم می‌یابد. هرگاه یک نسل نتواند فرهنگ خود را حفظ کند یا نتواند آن را به نسل بعد منتقل سازد، جهان اجتماعی آن فرو می‌ریزد یا دگرگون می‌شود.

(جامعه‌شناسی ۱ - درس ۳، ۷، ۱۱؛ ص ۲۴، ۲۷، ۵۶، ۹۶؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۴. گزینه ۴ درست است.

کنش اجتماعی ← تحقق ارزش‌ها و هنجارها ← ضروری شدن جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی ← استفاده از تعلیم و تربیت و تشویق و تنبیه ← انتقال ارزش و هنجار به افراد ← عمل افراد براساس ارزش و هنجار ← تداوم و استمرار آن‌ها
بررسی سایر گزینه‌ها:

۱- در ابتدا پدیده‌ها به تدریج از انسان‌های به وجود آورنده مستقل می‌شوند و بعد فرصت و محدودیت ایجاد می‌شود.

۲- از تعلیم و تربیت در ابتدا استفاده می‌شود و سپس ارزش و هنجار به افراد منتقل می‌شود.

۳- ایجاد پدیده‌های اجتماعی در ارتباط با یکدیگر، در ابتدا صورت می‌گیرد و بعد عمل افراد با آگاهی و اراده و هدف پدیده‌ها را معنادار می‌کند. (جامعه‌شناسی ۱ - درس ۲؛ ص ۱۳، ۱۴؛ سطح دشواری: دشوار)

۵۵. گزینه ۱ درست است.

بررسی سایر گزینه‌های نادرست:

۲- باز بودن راه تحرک اجتماعی به معنای امکان دسترسی افراد محروم و حتی کمتر برخوردار جامعه به موقعیت‌های اجتماعی بالاتر است.

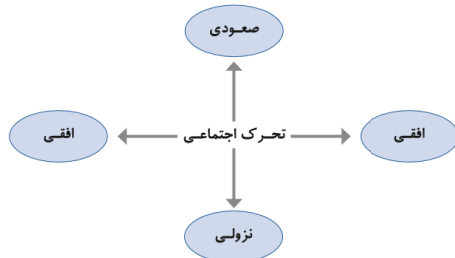
۳- در فرهنگ فایده‌گرا، ارزیابی گروه‌ها براساس مفید بودن یا نبودن آن‌ها صورت می‌گرفت و این روند به شکل‌گیری جوامعی انجامید که در آن‌ها وضعیت اقتصادی افراد، موقعیت اجتماعی آن‌ها را معین می‌کرد.

۴- در جهان‌های اجتماعی مختلف، هر جامعه‌ای به تناسب عقاید و ارزش‌هایی که دارد، برخی تغییرات هویتی و تحرک‌های اجتماعی را تشویق و برخی دیگر را منع می‌کند.

توضیح مفاهیم:

- هویت اجتماعی ← هویت اجتماعی هر فرد، درون جهان اجتماعی و براساس عقاید و ارزش‌های آن شکل می‌گیرد.

- تحرک اجتماعی ← جابه‌جایی افراد از یک موقعیت اجتماعی به موقعیت اجتماعی دیگر، انواع: صعودی، نزولی، افقی

(جامعه‌شناسی ۱- درس ۱۰؛ ص ۸۷، ۸۸، ۸۹؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۶. گزینه ۲ درست است.

بررسی گزینه درست:

- آرامش قلبی ← پیامد طبیعی (غیرارادی)

- توقف تاکسی با اشارهٔ مسافر ← پیامد ارادی وابسته به دیگری که در اینجا راننده می‌باشد.

- پس‌انداز کردن پول تو جیبی توسط دانش‌آموز ← پدیده‌ای محسوس و خرد است.

- افزایش آگاهی عمومی نسبت به خطر گرمایش ← کلان و ذهنی می‌باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱- بخش سوم گزینه یعنی میزان صادرات نفت سالیانه کشورهای عضو اوپک، محسوس و کلان می‌باشد.

۳- ضربان قلب یک امر طبیعی جسمانی می‌باشد؛ احساس تندرستی پیامد طبیعی و غیرارادی است.

۴- نظم یک پدیدهٔ کلان و ذهنی می‌باشد. (جامعه‌شناسی ۱- درس ۱ و ۴؛ ص ۷، ۳۱، ۳۲؛ سطح دشواری: دشوار)

۵۷. گزینه ۴ درست است.

- انتخاب دختر شایستهٔ سال، یک هویت اکتسابی و متغیر بوده و جنبهٔ اجتماعی دارد.

- مکزیکی (ملیت)، اشاره به هویت انتسابی داشته که ثابت و اجتماعی است.

- عبوس یک ویژگی اخلاقی و روانی می‌باشد که جنبهٔ اکتسابی داشته و در طول زمان تغییر می‌کند اما جنبهٔ فردی دارد.

بررسی سایر گزینه‌های نادرست:

۱- منزلت اجتماعی جنبهٔ ثابت نداشته و به مرور با تلاش فرد تغییر می‌یابد.

۲- ژاپنی هویتی انتسابی و ثابت است که جنبهٔ اکتسابی ندارد.

۳- روستایی هویت انتسابی و ثابت است و همچنین وزن جنبهٔ متغیر بودن دارد. (جامعه‌شناسی ۱- درس ۸؛ ص ۶۸؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۸. گزینه ۴ درست است.

هویت فرهنگی جهان اجتماعی فرصت شکل‌گیری هویت‌های اجتماعی خانوادگی و شغل مناسب را پدید می‌آورد.

توضیح مفاهیم:

- هویت فرهنگی ← هویت فرهنگی جهان اجتماعی براساس عقاید و ارزش‌های اجتماعی آن شکل می‌گیرد. این هویت

هنگامی محقق می‌شود که در میان مردم، عقاید و ارزش‌های مشترکی پدید آید، یعنی هرگاه نوعی از عقاید و ارزش‌ها از سوی

افراد پذیرفته و به رسمیت شناخته شود، هویت فرهنگی جهان اجتماعی پدید می‌آید.

- نهاد تعلیم و تربیت ← یکی از نهادهای جهان اجتماعی است و هویت خود را از جهان اجتماعی کسب می‌کند.

(جامعه‌شناسی ۱- درس ۱۰؛ ص ۹۳، ۹۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۹. گزینه ۱ درست است.

بررسی عبارت‌های نادرست:

ب: آزادی ما تنها با وجود نظم اجتماعی امکان پذیر است.

پ: جهان اجتماعی اساطیری با طرد دانش ابزاری متناظر با طبیعت، امکان بهره‌وری معقول انسان از طبیعت را دور از دسترس می‌سازد.

ت: حق و باطل بودن عقاید، ارزش‌ها و هنجارها براساس آگاهی یا جهل، توجه یا بی‌توجهی مردم جهان‌های اجتماعی مختلف

نسبت به آن‌ها تعیین نمی‌شود. (جامعه‌شناسی ۱- درس ۶ و ۷؛ ص ۴۸، ۴۹، ۵۱، ۶۰؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۰. گزینه ۲ درست است.

- در خانواده‌هایی با چند فرزند، از تمرکز افراطی والدین بر فرزندان کاسته می‌شود و پدر و مادر با درک تفاوت‌های کودکان، انتظاراتشان را تنظیم می‌کنند.

- با بروز نقصان و کاستی در تعداد افراد، گروه‌های کوچک، کم‌ویش زندگی و دوام آن‌ها با تهدید روبه‌رو می‌گردد.

- انتظارات جامعه از طریق الگوهای عمل یا همان هنجارها در حقوق و تکالیف مربوط به نقش‌های اجتماعی نمودار می‌شود.

- ویژگی اخلاقی و روانی ناسازگار با آرمان‌های دنیوی (سازگار با آرمان‌های معنوی)

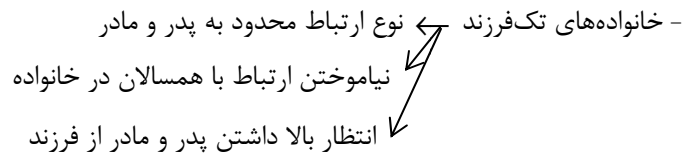
- قناعت، حیا، بندگی خدا، تقوا، توکل، خوف و رجای الهی، شکر و رضای الهی

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ و ۳- بخش اول آن‌ها اشاره به خانواده‌های تک‌فرزند دارد.

۴- بخش دوم گزینه در ارتباط با گروه‌های بزرگ است.

توضیح مفاهیم:

(جامعه‌شناسی ۱- درس ۲ و ۸ و ۹؛ ص ۱۶، ۱۷، ۷۳، ۸۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۱. گزینه ۳ درست است.

- استفاده از علوم مهندسی برای ساخت پل، رواج کنش‌های حسابگرانه معطوف به اهداف دنیوی است.

- شعر قوت افرنگ از علم و فن است مربوط به گسترش عقلانیت ابزاری یا دانش وسایل است.

- از دست رفتن امکان ارزیابی ارزش‌ها و آرمان‌های بشری، مربوط به زوال معنا و عقلانیت ذاتی است.

- از دست رفتن اراده و آزادی انسان‌ها، اشاره به قفس آهنین دارد.

بررسی سایر گزینه‌های نادرست:

۱- استفاده از علوم مهندسی مربوط به رویکرد دنیوی نیست.

۲- قوت افرنگ از علم و فن است، درباره تقدس‌زدایی و طرد عناصر مقدس نمی‌باشد.

۴- از دست رفتن امکان ارزیابی ارزش‌ها و آرمان‌های بشری مربوط به افول علوم عقلانی و وحیانی است نه تجربی.

(جامعه‌شناسی ۱- درس ۶؛ ص ۵۱ تا ۵۳؛ سطح دشواری: دشوار)

۶۲. گزینه ۳ درست است.

- تغییرات اساسی که در جهان اجتماعی رخ می‌دهد و هویت جهان اجتماعی را متحول می‌کند، تحول فرهنگی می‌گویند.
- اگر تغییرات هویتی بیرون از مرزهای مقبول جهان اجتماعی رخ دهد و شیوه‌هایی از زندگی را که با عقاید و ارزش‌ها در تقابل هستند به دنبال بیاورد، به تعارض فرهنگی منجر می‌شود که اضطراب و نگرانی‌های اجتماعی فراوانی به همراه دارد.
- اگر یک جهان اجتماعی با کاستی‌ها و بن‌بست‌های درونی مواجه شود، گرفتار کهولت و مرگ می‌شود.
- جهان اجتماعی که متناسب با نیازهای معنوی و روحی افراد عمل نکند، به پرسش‌های آن‌ها درباره معنای مرگ و زندگی پاسخ ندهد، از این پرسش‌ها غفلت کند یا به پوچ‌انگاری برسد، نشاط زندگی را از دست می‌دهد و با انواع مختلف آسیب‌ها مانند، یأس، ناامیدی و خودکشی افراد روبه‌رو می‌شود.
بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ و ۲- بخش اول اشاره به تحول فرهنگی دارد نه تزلزل فرهنگی و بحران هویت.

۴- تزلزل فرهنگی نشان از بی‌ثباتی و عدم استقرار مبانی فرهنگی در جامعه دارد.

(جامعه‌شناسی ۱ - درس ۱۰ و ۱۱؛ ص ۹۰ الی ۹۸؛ سطح دشواری: دشوار)

۶۳. گزینه ۳ درست است.

اگر جهان اجتماعی در تعامل با جهان دیگر، بر سر عقاید و ارزش‌های خود پافشاری نکند، دادوستد فرهنگی به لایه‌های عمیق آن سرایت می‌کند و در صورتی که به مرور زمان، به عقاید خود پشت کند، دچار تحولات هویتی می‌شود. جهان اجتماعی‌ای که در مسیر تحولات هویتی، ارزش‌ها و عقاید جهان اجتماعی دیگری را قبول کند، به آن ملحق می‌شود. مانند پدید آوردن زمینه تحولات هویتی فرهنگ‌های دیگر توسط جهان اسلام و پذیرش عقاید و ارزش‌های توحیدی اسلام توسط فرهنگ مصر و ایران.
بررسی سایر گزینه‌های نادرست:

۱ و ۲- عبارت اول مربوط به حالتی است که جهان اجتماعی با حفظ عقاید و ارزش‌ها و پافشاری بر آن‌ها به دادوستد فرهنگی بپردازد.

۴- عبارت اول و دوم مربوط به حالت تحول بدون الحاق به فرهنگ دیگر است. (جامعه‌شناسی ۱ - درس ۱۲؛ ص ۹۷ و ۹۸؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۴. گزینه ۴ درست است.

مستشرق یا شرق‌شناسی به‌جای بازخوانی و مطالعه به بازسازی و خلق هویت شرقی از منظر جهان غرب می‌پردازند. یعنی از منظر جهان غرب و با اهداف مواضع غربی، جوامع شرقی و میراث فرهنگی آن‌ها را مطالعه می‌کنند.
توضیح مفاهیم:

- در دیدگاه مستشرقان، هویت فرهنگی جوامع اسلامی، توحیدی یا حتی اساطیری نیست، بلکه سکولار و دنیوی است و به ابعاد تاریخی و جغرافیایی آن محدود می‌شود. (گزینه ۱) قدرت سیاسی و نظامی غرب در نخستین رویارویی‌ها، بخش‌هایی از ذهنیت مسلمانان را به خودباختگی و فرهنگی دچار ساخت و این امر سبب شد، تصویری که شرق‌شناسان و تاریخ‌نگاران غربی از هویت جهان اسلام القا می‌کردند، در بین جوامع اسلامی از جمله ایران، رواج پیدا کرد. (گزینه ۲) متفکران ایرانی از دهه سی به بعد، در نقد رویکرد تقلیدی به فرهنگ غرب و هویت‌های کاذبی که از این طریق ساخته می‌شد، آثاری با عناوین غرب‌زدگی و بازگشت به خویش‌تن، پدید آوردند. (گزینه ۳)
(جامعه‌شناسی ۱ - درس ۱۳؛ ص ۱۰۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۵. گزینه ۱ درست است.

- جهان‌های اجتماعی مشرکانه اساطیری و جهان مشرکانه اجتماعی سکولار و دنیوی، آدمی را نه تنها از حقیقت جهان، بلکه از حقیقت خود نیز بیگانه می‌کند (از خودبیگانگی حقیقی یا فطری)
- امروزه رسانه‌ها و فضای مجازی با عبور از مرزهای جغرافیایی، سیاسی و فرهنگی جوامع، از سویی تعامل فرهنگی را از سطح محققان و مولدان فرهنگی به عموم کاربران و مصرف‌کنندگان فرهنگی منتقل کرده است؛ و از سوی دیگر تعامل فرهنگی را از سطح نمادها و هنجارها به عمق عقاید و ارزش‌ها می‌کشاند.
- جهان اجتماعی خودباخته به روش تقلیدی عمل می‌کند و ارتباطش را با فرهنگ و تاریخ خود از دست می‌دهد و اگر جهان اجتماعی، فرهنگ تاریخی خود را فراموش کند، دچار از خودبیگانگی تاریخی می‌شود. (جامعه‌شناسی ۱ - درس ۱۲؛ ص ۹۸، ۹۹، ۱۰۰؛ سطح دشواری: متوسط)

زبان عربی

۶۶. گزینه ۱ درست است.

خطاها به ترتیب:

- ۲) وعده خدا به ما
 - ۳) خواهند گفت - آن گروه‌ها مؤمنان را
 - ۴) می‌دیدند - گفته بودند - وعده‌اش
- (عربی (۱) - ص ۸۷؛ سطح دشواری: آسان)

۶۷. گزینه ۴ درست است.

خطاها به ترتیب:

- ۱) پشیمان شدنشان
 - ۲) بگویی. پشیمان شوی
 - ۳) صحبت کردنشان
- (عربی (۱) - ص ۱۲، ۲۱، ۷۸؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۸. گزینه ۲ درست است.

خطاها به ترتیب:

- ۱) قرار خواهد داد. رها کنید. هوشیار می‌شوید
 - ۳) آموختنتان. رها خواهید شد
 - ۴) رها خواهید شد
- (عربی (۱) - ص ۳۵، ۴۷، ۶۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۹. گزینه ۱ درست است.

خطاها به ترتیب:

- ۲) رهبرانی
 - ۳) ترجمه حرف (ین) در جمله نیست. گوش دادن
 - ۴) ترجمه نشدن ضمیر «هم» در «بلادهم»
- (عربی (۱) - ص ۵۳، ۵۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۷۰. گزینه ۲ درست است.

ردّ گزینه‌ها:

- ۱) باران‌زا. سرسبز می‌شود
 - ۳) موجب ... می‌شود. نگاهی
 - ۴) سبز خواهد کرد. ابرها
- (عربی (۱) - ص ۳؛ سطح دشواری: آسان)

۷۱. گزینه ۳ درست است.

ردّ گزینه‌ها:

- ۱) تُستخدم: به کار می‌رود (به کار گرفته می‌شود)
 - ۲) مین: از - خطوط الأنایبیب: خطوط لوله‌ها
 - ۴) سُمع: شنیده شد
- (عربی (۱) - ص ۹۴، ۹۵، ۹۸، ۱۰۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۷۲. گزینه ۱ درست است.

این گیاه برای پیشگیری از بیماری‌های مختلف مناسب است.

(عربی (۱) - ص ۶۸؛ سطح دشواری: دشوار)

۷۳. گزینه ۲ درست است.

ردّ گزینه‌ها:

(۱) الأنجم المنتشرة

(۳) السماوات. بأنجم منتشرة

(۴) النجم

(عربی (۱) - ص ۲ و ۳؛ سطح دشواری: متوسط)

ترجمه متن: «همه موجودات و اشیاء مسئولیت دارند و هیچ چیز یا هیچ کسی پیدا نمی‌شود که بار مسئولیت را بر دوش نگیرد. تفاوت میان مسئولیت موجودات دیگر مانند جمادات، گیاهان، حیوانات و ... با انسان در این است که مسئولیت آن‌ها از طریق اجبار است (اختیاری نیست)، اما مسئولیت انسان در این است که قدرت انتخاب دارند. مسئولیت چند نوع است از جمله «مسئولیت عبادت» که بین او و پروردگارش است و دوم «مسئولیت شخصی» که بر دو قسم است: (الف) نسبت به اعضا و جوارح خود (جسمانی) و (ب) در برابر روح و روان. مسئولیت سوم، اجتماعی است، منشأ این وظیفه، ماهیت اجتماعی انسان است، در اسلام بر این مسئولیت تأکید شده و به دو دسته تقسیم می‌شود: (الف) وظایف مربوط به خانواده، (ب) وظایف مشترک بین انسان‌ها نسبت به یکدیگر.

(عربی (۱) - درس ۲)

۷۴. گزینه ۳ درست است.

طبق متن، تفاوت انسان و سایر مخلوقات از جمله جمادات در بهره‌مندی از اختیار است. تنها گزینه‌ای که به این مورد اشاره ندارد گزینه «۳» می‌باشد. ﴿کسانی که شرک می‌ورزند خواهند گفت اگر خدا می‌خواست نه ما و نه پدرانمان مشرک نمی‌شدیم.﴾
ردّ گزینه‌ها:

مابقی گزینه‌ها اشاره به قدرت اختیار انسان دارد.

(۱) ﴿ما او را به راه راست هدایت کردیم خواه شکرگزار باشد یا ناسپاس.﴾

(۲) ﴿خداوند سرنوشت قومی را تغییر نمی‌دهد مگر اینکه آن قوم خودشان آن را تغییر دهند.﴾

(۴) ﴿رهنمودهایی از جانب پروردگارتان برای شما آمده است. پس هر که به دیده بصیرت بنگرد (بپذیرد) به سود خود او است و

هر کس نابینا شود (نپذیرد) به زیان خودش است.﴾

(سطح دشواری: دشوار)

۷۵. گزینه ۴ درست است.

در متن صحبتی از قسم خوردن خداوند در مورد عقل و اینکه چیزی بهتر از عقل به انسان داده نشده، نمی‌باشد.

ردّ گزینه‌ها:

(۱) به مسئولیت‌پذیری در برابر جامعه اشاره دارد. (نگهداری از تأسیسات عمومی بر هر شهروندی واجب است)

(۲) به مسئولیت‌پذیری انسان بر اساس عقل و اختیار اشاره دارد. (هر کس شهوتش بر عقلش چیره شود بدتر از چارپایان است.)

(۳) به مسئولیت‌پذیری همه جانداران اشاره دارد. (پروردگار ما کسی است که هر چیزی را به خلقش داد سپس هدایت کرد.)

(سطح دشواری: دشوار)

۷۶. گزینه ۲ درست است.

حیوانات به سوی هدفی که خداوند برایشان مقدر کرده است حرکت می‌کنند که در متن اشاره شده به اینکه همه موجودات مسئولیت دارند و بار آن را بر دوش می‌کشند.

ردّ گزینه‌ها:

(۱) گفته شده که به طور غریزی، زندگی بشر، فردی است نه گروهی که نادرست است.

(۳) مراقبت از جسم و روح مسئولیت دینی افراد دانسته شده که نادرست است.

(۴) مسئولیت انجام وظایف و تکالیف الهی یک مسئولیت اجتماعی دانسته شده که نادرست است.

(سطح دشواری: دشوار)

۷۷. گزینه ۳ درست است.

(۳) یؤكّد فعل مجهول است و فاعل آن هم محذوف می‌باشد.

(عربی (۱) - درس ۳ و ۴ و ۵ و ۷؛ سطح دشواری: دشوار)

۷۸. گزینه ۱ درست است.

(۳) «الثالثة» از اعداد ترتیبی است. این کلمه نقش صفت برای «المسؤولیّة» دارد که با توجه مبتدا بودن «المسؤولیّة» اعراب «الثالثة» نیز مرفوع است.

(عربی (۱) - درس ۲ و ۳ و ۴ و ۵ و ۷؛ سطح دشواری: آسان)

۷۹. گزینه ۴ درست است.

ثمانین به شکل ثمانین صحیح است.

«العالم» نادرست است و باید «العالم» بیاید.

(عربی (۱) - ص ۲۸؛ سطح دشواری: متوسط)

۸۰. گزینه ۳ درست است.

مجتهدون و مجتدین مترادف هستند.

ردّ گزینه‌ها:

(۱) ظلام و نور متضاد هستند.

(۲) غصه مصدر است به معنای ناراحتی و حزین صفت هست به معنای ناراحت و مترادفی بین آن‌ها نمی‌باشد.

(۴) أنزل (پایین آورد). نزول (پایین آمدن) فعل و اسم که در معنا هم همخوانی ندارد و مترادفی بین آن‌ها نمی‌باشد.

(عربی (۱) - ص ۱۴ و ۴۶ و ۷۶؛ سطح دشواری: دشوار)

۸۱. گزینه ۲ درست است.

الریف به معنای روستا می‌باشد که با شرح تناسب ندارد. (زمین پهناور بدون آب و گیاه صحرا می‌شود نه روستا)
ردّ گزینه‌ها:

(۱) کره در وعده صبحانه اغلب با مربا خورده می‌شود.

(۳) ایستگاه محل توقف و مکانی مشخص برای ایستادن قطار و وسایل نقلیه است.

(۴) مواد سوختنی مواد قابل اشتعال هستند که برای تولید انرژی حرارتی استفاده می‌شود. (ص ۹۰ و ۹۵ و ۹۶ و ۱۰۰؛ سطح دشواری: متوسط)

۸۲. گزینه ۴ درست است.

ترجمه عبارت: «من به همراه سه نفر از نزدیکانم و دو برادرم با اتوبوس کوچک به مدت دو هفته به سفر برای گذراندن تعطیلات رفتم»

(۴) نصف یک ماه می‌شود ۱۵ روز که در صورت سؤال آمده است «بیش از نصف ماه» درحالی که سفر ۱۴ روز طول کشید.

(عربی (۱) - درس ۲؛ سطح دشواری: دشوار)

۸۳. گزینه ۴ درست است.

فعل‌های ممکن (باب افعال). ینتفع (باب افتعال). یختلف (باب افتعال) هستند و در این گزینه ۳ فعل مزید آمده است.
ردّ سایر گزینه‌ها:

(۱) یتشابهون (باب تفاعل). یجالسون (باب مفاعلة) - فعل مزید

(۲) اجتنبوا (باب افتعال). تعایشوا (باب تفاعل) - فعل مزید

(۳) لا تشرکوا (باب افعال). یفرّق (باب تفعیل) - فعل مزید

(درس ۳ و ۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۸۴. گزینه ۴ درست است.

«فَهُوَ يَلْعَقُ» جمله اسمیه می‌باشد که شامل مبتدا و خبر است. دقت کنید که ممکن است جمله اسمیه در دل یک جمله فعلیه قرار گرفته باشد.

ردّ گزینه‌ها:

- (۱) تستطیع الحریاء ... جمله فعلیه است
 (۲) فی البدایه نمی‌تواند مبتدا باشد بنابراین به بعد از آن نگاه می‌کنیم که با فعل تشرّفنا شروع شده و جمله فعلیه است.
 (۳) عنید مشاهده... نمی‌تواند مبتدا باشد بنابراین به بعد از آن باید نگاه کرد که با فعل اَنشَدَ شروع شده و جمله فعلیه است.
 (عربی (۱) - درس ۵؛ سطح دشواری: دشوار)

۸۵. گزینه ۳ درست است.

قول در صورتی مرفوع است که فاعل، نایب فاعل، مبتدا، خبر یا صفت هریک از این‌ها باشد. در این عبارت کلمه قول؛ نایب فاعل است. سخن کسی که بسیار دروغ می‌گوید باور کرده نمی‌شود.
 ردّ سایر گزینه‌ها:

- (۱) قول مفعول است. (گردشگر، سخنش را ... می‌نویسد)
 (۲) قول مفعول است. (... سخن دوستشان را نپذیرفتند)
 (۴) قول مضاف‌الیه است. (... بیشترین سخن ...)
 (عربی (۱) - ص ۸۶ - درس ۶ و ۷؛ سطح دشواری: دشوار)

تاریخ (۱)

۸۶. گزینه ۱ درست است.

استخراج و تنظیم اطلاعات: در این مرحله، باستان‌شناسان آثار یا بناهای باستانی کشف‌شده را به لحاظ قدمت، مواد و مصالح به‌کاررفته در آن‌ها و نیز کاربردهایشان، بررسی می‌کنند. علاوه بر این باستان‌شناسان با مقایسه آثار و بناهای باستانی در زمان‌های مختلف، می‌کوشند سیر پیشرفت‌های فنی، هنری و فرهنگی گذشتگان را درک کنند. (تاریخ (۱) - درس ۳، ص ۲۶؛ سطح دشواری: متوسط)

۸۷. گزینه ۲ درست است.

دوره تولید خوراک: اعتقادات انسان‌های اولیه با مشکلات و مخاطرات زندگی آنان مانند بیماری، مرگ، سیل و خشک‌سالی ارتباط داشته است. آنان به نیروهایی مرموز و فراطبیعی باور داشتند که در نظر آنان نگاهدارنده زمین، آسمان و حامی زندگی‌شان بود.

بررسی گزینه‌های نادرست:

- ۱- هنر نقاشی به حدود ۲۰۰۰ سال پیش باز می‌گردد.
 ۳- ابداع چرخ کوزه‌گری به دوران نوسنگی مربوط می‌شود.
 ۴- ابزارهای نوک تیز مربوط به دوره پارینه‌سنگی است. (تاریخ (۱) - درس ۴، ص ۳۴؛ سطح دشواری: دشوار)

۸۸. گزینه ۱ درست است.

عصر دولت - شهرها: تمدن میسن به‌دلیل رقابت شهرها و جنگ‌های داخلی ضعیف شد و از ۱۱۰۰ تا حدود ۸۰۰ ق.م یونان دچار چنان انحطاطی شد که مورخان آن را «عصر تاریکی» نامیده‌اند. فرمانروایان دولت - شهرهای یونانی همواره می‌کوشیدند نفوذ و سلطه سیاسی، اقتصادی و فرهنگی خود را تا آن سوی مرزهای این کشور گسترش دهند. آسیای صغیر (ترکیه امروزی) از جمله مناطقی بود که عصر دولت - شهرهای یونانی به منظور گسترش قلمرو و توسعه نفوذ فرهنگی و اقتصادی خود به آن‌جا یورش بردند.

رقابت دولت - شهرهای یونانی با حکومت هخامنشیان برای تسلط بر منطقه آسیای صغیر، موجب بروز کشمکش‌های طولانی و جنگ‌های بزرگی میان دو طرف در قرن ۵ ق.م. شد. (تاریخ (۱) - درس ۶، ص ۵۲؛ سطح دشواری: دشوار)

۸۹. گزینه ۱ درست است.

بررسی گزینه‌های نادرست:

(۲) کهن‌ترین نشانه و آثار که از حضور انسان در ایران تاکنون کشف شده، مربوط به بستر کشف رود در نزدیکی مشهد در خراسان رضوی است.

۳) کاوش‌های باستان‌شناسی اخیر در محوطه باستانی چغاگلان در شهرستان مهران نشان داده است که ساکنان نواحی کوهپایه‌ای زاگرس، نخستین مردمانی بوده‌اند که حدود ۱۲ هزار سال پیش شروع به کشت گیاهان کردند.

۴) یکی دیگر از دستاوردهای صنعت فلزکاری ساکنان فلات ایران، ساخت اشیاء و ابزارهای مفرغی از طریق آمیختن مس با ماده قلع بود. مفرغ‌های لرستان، بهترین نمونه از صنعت و هنر فلزکاری ایران به شمار می‌روند. (تاریخ (۱) - درس ۸، ص ۷۲ و ۷۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۹۰. گزینه ۳ درست است.

پاسخ سؤالات مطرح‌شده:

الف) واژه «ایران» از واژه «آریایی» گرفته شده و به معنای سرزمین آریاییان است. واژه آریایی نیز به معنای شریف و آزاده است؛ پس واژه ایران به معنای سرزمین مردمان شریف و آزاده است.

ب) برای اولین بار در قرن ۹ ق.م. در سالنامه‌های شاهان آشوری به مادی‌ها اشاره شده است. آشور در آن زمان حکومت نسبتاً نیرومندی در شمال بین‌النهرین بود که برای به‌دست‌آوردن فلزات، سنگ‌های قیمتی و غنائم دیگر، دائماً به سرزمین‌های همسایه، از جمله نواحی غربی ایران هجوم می‌آورد.

پ) بزرگان طوایف ماد و توده مردم که از عملکرد آستیگ ناخشنود بودند، برضد او با کورش هخامنشی همدست شدند. سرانجام با فتح هگمتانه به دست کورش، حکومت ماد برافتاد. (تاریخ (۱) - درس ۹، ص ۸۰ و ۸۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۹۱. گزینه ۲ درست است.

یکی از مسائل مهم در سیاست خارجی حکومت اشکانیان، اختلافات و جنگ‌های مکرر با امپراتوری روم بود. در آن زمان، امپراتوری قدرتمند روم در پی گسترش قلمرو خود به سمت شرق بود و گاه‌گاه سپاه بزرگی را روانه ایران می‌کرد؛ اما اشکانیان نیز مصمم بودند با تمام قوا از مرزهای غربی ایران دفاع کنند و اجازه ندهند بیگانگان بار دیگر به کشور سلطه یابند.

(تاریخ (۱) - درس ۱۰، ص ۹۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۹۲. گزینه ۴ درست است.

بررسی وقایع مطرح‌شده:

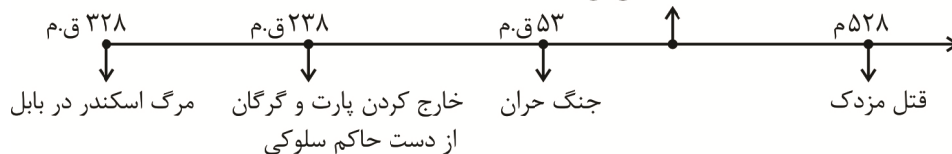
الف) اسکندر مقدونی در (۳۲۳ ق.م) در بابل درگذشت.

ب) در پایان دوران قباد، با هدایت خسرو، پسر و جانشین او، مزدک به مناظره‌ای ساختگی دعوت شد که در پایان آن، به همراه تعدادی از هوادانش به قتل رسید. (۵۲۸ م)

پ) بنیان‌گذار سلسله اشکانیان، آرشک، از قبیله پرنی یا اپرنی در شرق ایران بود که بر فرمانروایی سلوکی در ناحیه‌ای در حوالی قوچان امروزی شورید و پارت و گرگان را از دست سلوکیان خارج کرد. (۲۳۸ ق.م)

ت) یکی از مهم‌ترین جنگ‌های اشکانیان و روم در زمان پادشاهی ارد دوم اتفاق افتاد. کراسوس، سردار مشهور روم با سپاهی بزرگ و مجهز به منطقه بین‌النهرین هجوم آورد، اما در جایی به نام حران، از سپاه ایران به سختی شکست خورد. (۵۳ ق.م)

میلاد حضرت مسیح (ع)

(تاریخ (۱) - درس ۱۰، ص ۹۰ و ۹۱ و ۹۳ و ۹۵؛ سطح دشواری: دشوار)

۹۳. گزینه ۳ درست است.

درباره سازمان اجتماعی ایران در زمان ساسانیان مدارک و اطلاعات بیشتری در دست است. نظام طبقاتی جامعه ایران در عصر ساسانی تحت تأثیر دو عامل گسترش یافت و تثبیت شد:

عامل نخست تأسیس حکومت مرکزی قدرتمندی بود که خاندان ساسانی با توسعه تشکیلات اداری و دیوانی به وجود آوردند. از این رو گروه جدیدی به نام دبیران در این دوره به طبقه حاکم افزوده شد. عامل دوم رسمیت یافتن دین زرتشتی و افزایش نفوذ و اختیارات موبدان بود. (تاریخ (۱) - درس ۱۲، ص ۱۱۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۹۴. گزینه ۴ درست است.

بخش دیگری از سپاه ساسانی را سواره نظام سبک اسلحه که افراد آن مجهز به کمان بودند، تشکیل می‌داند. اعضای سواره نظام از میان جوانان طبقه اشراف و نجبا برگزیده می‌شدند. نیروی دریایی ساسانی از ابتدایی تأسیس این سلسله به وجود آمد. اردشیر بابکان و جانشین او، از نیروی دریایی برای برقراری امنیت و تحکیم سلطه خود بر خلیج فارس و دریای عمان و سواحل جنوبی آن استفاده کردند. (تاریخ (۱) - درس ۱۲، ص ۱۰۶؛ سطح دشواری: متوسط)

۹۵. گزینه ۳ درست است.

بررسی گزینه‌های نادرست:

(۱) آثار و اشیای برجای مانده از حکومت هخامنشی، بیانگر پیشرفت صنایع فلزکاری، سفالگری و بافندگی است.
(۲) حکومت ساسانی با در اختیار گرفتن واردات ابریشم خام از چین و کوچاندن بافندگان ماهر از قلمرو روم در شام (سوریه) به ایران، کارگاه‌های بافندگی متعددی در شوش، جندی‌شاپور (گندی‌شاپور) و شوشتر ایجاد کرد.
(۴) در عهد هخامنشیان تجارت مانند گذشته، محدود و منحصر به اشیای تجملی و گران قیمت نبود، بلکه شامل انواع مختلفی از مواد اولیه مانند فلزات و چوب، محصولات کشاورزی و دامی و تولیدات صنعتی می‌شد. بخشی قابل توجهی از کالاهای تجاری را اجناس موردنیاز مردم مانند اثاث منزل، ظروف آشپزخانه و مواد خوراکی تشکیل می‌داد. (تاریخ (۱) - درس ۱۳، ص ۱۲۴ و ۱۲۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۹۶. گزینه ۱ درست است.

به‌طور کلی عمده‌ترین منابع درآمد حکومت در ایران باستان عبارت بود از: انواع مالیات‌ها، شامل مالیات کشاورزی و دام، مالیات پیشه‌وران و مالیات سرانه - عوارض گمرکی، حمل‌ونقل و راهداری و حق بهره‌برداری از معادن و جنگل‌ها. (تاریخ (۱) - درس ۱۳، ص ۱۲۶؛ سطح دشواری: آسان)

۹۷. گزینه ۳ درست است.

(الف) اقوام آریایی مهاجر به ایران همچون آریایی‌های هند، خدایان متعددی را می‌پرستیدند و آن‌ها را بغ (خدایگان، خدا)، اهوره (سرور) و امرتا (بی‌مرگ) می‌خواندند.
(ب) یکی از پادشاهان اشکانی به نام بلاش یکم، اوستا را گردآوری کرد.
(پ) سه آتشکده آذربیزین مهر در خراسان، مخصوص کشاورزان، آذرگشنسب در آذربایجان، ویژه شاهان و آذر فرنبغ در فارس، خاص مویدان، بزرگ‌تر و شکوهمندتر از دیگر آتشکده‌ها بودند.
(ت) مانویان، پیروان آیین مانی بودند. مانی (۲۷۴ - ۲۱۶ م) با ترکیب آموزه‌هایی از دین‌های زرتشتی، مسیحی و بودایی، آیین جدیدی را عرضه کرد. (تاریخ (۱) - درس ۱۴، ص ۱۲۸ و ۱۲۹ و ۱۳۴؛ سطح دشواری: آسان)

۹۸. گزینه ۳ درست است.

علم تاریخ پیشینه بسیار کهنی دارد. پس از اختراع خط در حدود ۵ هزار سال پیش، به تدریج توجه انسان به ثبت و نگارش رویدادهای عصر خویش جلب شد. قدیمی‌ترین متن تاریخی که تا کنون کشف شده، سنگ‌نوشته‌ای به خط کهن مصری است که بیش از ۴ هزار سال قدمت دارد. در این سنگ نوشته نام تعدادی از فراعنه و برخی حوادث دوران آنان ذکر شده است. (تاریخ (۱) - درس ۱، ص ۳)

جغرافیای ایران

۹۹. گزینه ۲ درست است.

کل‌نگری یعنی ویژگی‌های یک پدیده در یک مکان و همه جوانب آن در نظر گرفته شود. چرای بی‌رویه، توسعه خطوط حمل و نقل و گسترش مناطق مسکونی نشان‌دهنده (بیانگر) عملکرد منفی انسان در محیط طبیعی است که بدون در نظر گرفتن دید ترکیبی (کل‌نگری) صورت گرفته است. (جغرافیا (۱) - درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۰۰. گزینه ۴ درست است.

فرضیه حدس اندیشمندانه و پاسخ پیشنهادی به سؤال تحقیق است. با توجه به مطالب درسی و پاسخ فرضیه، سیل در استان

کرمان در سال ۱۳۹۵ به دلیل تخریب پوشش گیاهی و طغیان رودهای فصلی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

چون به صورت سؤالی مطرح شده‌اند، مربوط به گام اول پژوهش یعنی طرح سؤال می‌باشند. (جغرافیا (۱) - درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۰۱. گزینه ۳ درست است.

وقتی می‌گوییم ایران در نیمکره شرقی (طول جغرافیایی) و نیمه‌جنوبی معتدله شمالی (عرض جغرافیایی) واقع شده است. در واقع موقعیت مطلق یا ریاضی آن را بیان می‌کنیم.

محل دقیق هر پدیده یا مکان، با توجه به طول و عرض جغرافیایی، موقعیت مطلق یا ریاضی آن مکان است. (جغرافیا (۱) - درس ۳؛ سطح دشواری: آسان)

۱۰۲. گزینه ۲ درست است.

موالید و مرگ و میر رشد طبیعی جمعیت را نشان می‌دهد که اگر مهاجرت را به آن اضافه و یا از آن کم کنیم، رشد مطلق جمعیت را به دست خواهیم آورد.

$$\text{رشد مطلق جمعیت} = \frac{\text{مهاجرت} \pm \text{میزان موالید} - \text{میزان مرگومیر}}{\text{کل جمعیت}} \times ۱۰۰$$

بررسی گزینه‌های نادرست:

(۱) موالید و مرگومیر مؤثر است اما فرمول دو برابر شدن جمعیت مربوط به برنامه‌ریزی آینده است.

(۳) رشد منفی و مثبت جمعیت عوامل مؤثر در محاسبه رشد طبیعی جمعیت هستند.

(۴) قسمت اول درست قسمت دوم نرخ رشد جمعیت برای قانون ۷۰ و برنامه‌ریزی آینده است.

(جغرافیا ۱- درس ۷، ص ۶۸؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۰۳. گزینه ۴ درست است.

به ترتیب عبارت‌ها مربوط به دهستان - شهرستان - روستا می‌باشند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱- بخش از به هم پیوستن چند دهستان همجوار به وجود می‌آید دهستان از به هم پیوستن چند روستا

۲- شهر محلی است با محدوده قانونی که در محدوده جغرافیایی بخش واقع شده است. بخش از به هم پیوستن چند دهستان همجوار به وجود آمده است.

۳- شهرستان از به هم پیوستن چند بخش همجوار به وجود می‌آید. استان از به هم پیوستن چند شهرستان همجوار به وجود می‌آید. شهر محلی است با محدوده قانونی که در محدوده جغرافیایی بخش واقع شده است.

(جغرافیا ۱- درس ۸؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۰۴. گزینه ۱ درست است.

بندر بوشهر - سلماس - همدان

↓
شهر خطی (طولی) - شهر شطرنجی - شهر شعاعی

- بندر بوشهر یک خطی است که ← حول محورهای ارتباطی و یا در امتداد رود، دریا و دریاچه‌ها به صورت خطی شکل گرفته است.

- سلماس نمونه‌ای از شهر شطرنجی است که ← یک شبکه مستطیل شکل از راه‌های ارتباطی، زمین‌های شهر را به بلوک‌ها و قطعات همسان تقسیم می‌کند.

- همدان یک شهر شعاعی است که ← دارای یک مرکز اصلی بوده و خیابان‌ها و شبکه‌هایی از آن به مرکز به صورت شعاعی منشعب می‌شود

(جغرافیا ۱- درس ۹؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۰۵. گزینه ۳ درست است.

الف: مهاجرت گروهی براساس تصمیمات سیاسی انجام می‌شود.

ب: مهاجرت باعث جذب نیروی انسانی جوان از روستا به شهر می‌شود، از انواع مهاجرت داخلی است.

پ: مهاجرت افرادی که از یک کشور به کشور دیگر جابه‌جا شوند و مهاجرت خارجی می‌گویند.

بررسی گزینه‌های نادرست:

(۱) یکی از انواع مهاجرت‌ها در قرن بیستم مهاجرت از روستا به شهر است که این مهاجرت در اقتصاد کشور با از دست دادن نیروی کار روستا و افزایش جمعیت فعال اقتصادی شهر خود را نشان می‌دهد.

(۲) «الف» و «پ» درست - «ت» بحث اثرات مهاجرت است

(۴) «ب» درست «ت» و «ث» بحث مهاجرت‌گریزی و کم شدن از تعداد مردم شهرها بر اثر آلودگی و غیره است.

(جغرافیا ۱- درس ۷، ص ۷۲ و ۷۳؛ سطح دشواری: بسیار دشوار)

۱۰۶. گزینه ۳ درست است.

اگر سه نقطه کوه جغتای در خراسان رضوی، گردنه آوج در استان قزوین و قلّه کوه بزمان یا خضرزنده در سیستان و بلوچستان را به یکدیگر وصل کنید مثلی تشکیل می‌شود که منطقه کوهستانی مرکزی نامیده می‌شود.

منطقه کوهستانی غربی یا زاگرس که از مریوان در کردستان با جهت شمال غربی - جنوب شرقی تا شمال تنگه هرمز را تشکیل داده است. به نظر می‌رسد طی سه دهه اخیر، طغیان در رودهای حوضه زاگرس بیش از گذشته شده است.

منطقه کوهستانی البرز که جزو منطقه کوهستانی شمال کشور است از تنگه منجیل شروع شده و در امتداد غربی - شرقی تا کوه‌های شاه‌کوه در نزدیکی شاهرود و گردنه خوش بیلاق ادامه دارند. گسترش شهرهای پیر رونق اقتصادی، احداث سدها و هدایت رودخانه‌ها و بهره‌برداری از آن‌ها و ... ناهمواری‌های این منطقه کوهستانی را به شکلی ناپایدار درآورده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) مورد «الف» مربوط به کوه‌های مرکزی است نه کوه‌های جنوب شرقی

مورد «ب» مربوط به کوه‌های زاگرس است نه منطقه کوهستانی تالش

مورد «پ» مربوط به کوه‌های شمال کشور است نه کوه‌های زاگرس

(۲) مورد «الف» مربوط به کوه‌های مرکزی است نه منطقه کوهستانی غربی

مورد «ب» مربوط به کوه‌های زاگرس است نه منطقه کوهستانی مرکزی

(۳) مورد «الف» مربوط به کوه‌های مرکزی بوده نه منطقه زاگرس

مورد «ب» مربوط به کوه‌های زاگرس است نه منطقه کوهستانی آذربایجان

مورد «پ» مربوط به کوه‌های شمال کشور است نه منطقه کوهستانی غربی

(جغرافیا ۱- درس ۴، ص ۲۴، ۲۶، ۲۹؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۰۷. گزینه ۲ درست است.

نام توده هوا	جهت نفوذ به کشور	زمان ورود به کشور	منشأ	اثر آب و هوایی
مرطوب غربی	شمال غرب	دوره سرما	دریای مدیترانه و اقیانوس اطلس	برف و باران
مرطوب موسمی	جنوب شرق	دوره‌های گرم	اقیانوس هند	باران‌های سیلابی در جنوب
سودانی	غرب	دوره سرد	دریای سرخ	بارندگی
گرم و خشک	جنوب غرب	تابستان	عربستان	افزایش شدید دما
سردسیری	شمال	دوره سرد		بارش در سواحل خزر

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) ۱- منشأ توده هوای گرم و خشک عربستان است ۲- منشأ توده هوای غربی دریای مدیترانه و اقیانوس اطلس است ۳- اثر

آب و هوای سودانی بارندگی است و شماره ۴ مربوط به اثر توده هوای موسمی است که باران‌های سیلابی درست است.
 (۳) شماره ۱ درست است. شماره ۲- منشأ توده هوای غربی دریای مدیترانه و اقیانوس اطلس است. شماره ۳- اثر آب و هوای سودانی بارندگی است. شماره ۴- مربوط به اثر توده هوای موسمی است، باران‌های سیلابی درست است.
 (۴) شماره ۱- مشخصات مربوط به آب و هوای موسمی است. شماره ۲- منشأ توده هوای غربی اقیانوس اطلس و دریای مدیترانه است. شماره ۳- اثر آب و هوای سودانی بارندگی است شماره ۴ درست است.
 (جغرافیا ۱- درس ۵، ص ۴۰؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۰۸. گزینه ۴ درست است.

اگر به ازای هر ۱۰۰۰ متر ۶ درجه دمای هوا کاهش یابد؛ بنابراین:

$$3500 - 1500 = 2000 \Rightarrow 6 \times 2 = 12$$

دمای هوا در ارتفاع ۱۵۰۰ متری $-12 - 25 = -13$

دمای هوا در سطح زمین $-21 - 25 = -4$

نزدیکی به دریاها و دوری از آن در آب و هوای کشور دو اثر متفاوت دارد. در سواحل شمالی کشور، دریای خزر در افزایش بارش، نقش مهمی دارد ولی خلیج فارس و دریای عمان به دلیل عدم امکان صعود هوای مرطوب، در بارش سواحل جنوبی کشور نقش چندانی ندارند و موجب شرحی شدن هوا می‌شود.
 بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) در محاسبات دمایی $10 - 3 +$ نادرست است و حاصل عدم امکان صعود هوای مرطوب به علت تشکیل کمربند پرفشار جنب حاره‌ای است که مدار رأس‌السرطان یکی از این مکان‌ها است.

(۲) طبق محاسبات دمای $18 - 5 +$ نادرست است و عدم امکان صعود هوای مرطوب در یک منطقه به علت تشکیل کمربند پرفشار جنب حاره‌ای است.

(۳) $6 -$ درجه و $6 +$ درجه با محاسبات نادرست است و قرار گرفتن در عرض‌های جغرافیایی پایین در دمای هوا تأثیر دارند نه در میزان بارندگی. (جغرافیا ۱- درس ۵، ص ۳۸، ۳۹؛ سطح دشواری: بسیار دشوار)

۱۰۹. گزینه ۱ درست است.

مساحت دریای خزر با توجه به تغییرات سطح آب متفاوت است. سطح آب این دریا از سطح آب‌های آزاد حدود ۲۸ متر پایین‌تر است.
 ۲۷ گونه پستاندار، ۲۱۲ گونه پرنده، ۴۱ گونه خزنده، ۷ گونه دوزیست و ۲۶ گونه ماهی در ناحیه اکولوژیک دریاچه ارومیه به ثبت رسیده‌اند از بین این گونه‌ها، پرندگان مهم‌ترین مهره‌داران منطقه محسوب می‌شوند. جلبک‌های موجود در دریاچه ارومیه و تالاب‌های اقماری یکی از ارکان اصلی زنجیره غذایی این مجموعه را تشکیل می‌دهند.

اغلب دریاچه‌های دائمی ایران در نیمه غربی کشور قرار دارند که از نظر شرایط آب و هوایی جزء نواحی مرطوب و نیمه مرطوب کشور هستند مهم‌ترین دریاچه‌های دائمی ایران عبارت‌اند از:

دریاچه ارومیه زریوار در غرب میوان پریشان (فامور) مهارلو و ...

طولانی‌ترین رودهایی که به دریای خزر می‌ریزند عبارت‌اند از رود ولگا و اورال از شمال، سفیدرود و هراز از جنوب رود اترک و گرگان از جنوب شرق و رود کورا از سمت جنوب غرب (جغرافیا ۱) - درس ۶؛ سطح دشواری: بسیار دشوار)

۱۱۰. گزینه ۲ درست است.

ناهمواری‌های ایران بر تشکیل اجتماعات انسانی، نوع معیشت مردم و حتی بر تاریخ کشور ما، پیروزی‌ها و ناکامی‌های تاریخی تأثیرگذار بوده است. به عنوان، نمونه آریوبرزن سردار دلاور ایرانی با استفاده از تنگه تکاب در ارتفاعات زاگرس در برابر حمله اسکندر مقدونی از ایران دفاع کند.

پیدایش نهایی ناهمواری‌های ایران به اواخر دوره سوم زمین‌شناسی (سنوزوئیک) مربوط است. پس از آخرین تحولات در این دوران، طی دوره «کواترن» ناهمواری‌های کشور ما شکل نهایی یافته و از آن پس تحت تأثیر عوامل فرسایش تغییر شکل می‌یابند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) در دوران سنوزوئیک مربوط به پیدایش نهایی ناهمواری‌ها بوده است.

(۳) تنگه‌ها بیشتر نقش عبور و مرور و گذرگاه مورد استفاده قرار می‌گرفته‌اند.

۴) اواخر دوران زمین‌شناسی جهان دوران سنوزوئیک است که در این دوران ناهمواری‌های کشور ما شکل‌نهایی یافته است.
(جغرافیا ۱- درس ۴، ص ۲۳؛ سطح دشواری: دشوار)

منطق

۱۱۱. گزینه ۲ درست است.
زیرا دارای حکم، نسبت و قضاوت هست ولی گزینه‌های دیگر حکم و قضاوت ندارند. اگر جمله خبری داشتیم، آن را تصدیق یا قضیه حساب می‌کنیم. (منطق (۱) - ص ۷؛ سطح دشواری: ساده)
۱۱۲. گزینه ۱ درست است.
منطق به قواعد صرفی و نحوی نمی‌پردازد. ولی به الفاظ اهمیت می‌دهد و به زبان گفتار هم توجه دارد. چرا که اساساً معانی در زبان و الفاظ جاری و ساری است. (ص ۱۳)
۱۱۳. گزینه ۲ درست است.
ممکن است کلی باشد و فقط یک مصداق داشته باشد مثل مولود کعبه؛ ممکن است کلی باشد و بیشتر از یک مصداق داشته باشد مثل گل. مفاهیم کلی می‌توانند چند مصداق، و یا بدون مصداق باشند. (ص ۲۰)
۱۱۴. گزینه ۴ درست است.
یعنی اگر قضیهٔ حملی باشد شرطی نیست و «یا» علامت شرطی منفصل است. گزینهٔ (۱) جملهٔ انشایی بوده و قضیه نیست. گزینهٔ (۳) نوعی قضیهٔ حملی است. (ص ۵۶)
۱۱۵. گزینه ۴ درست است.
زیرا تعریف لفظی با یک لفظ دیگر تعریف می‌شود و مصداقی با مثال و عکس. چیزی به نام تعریف به تشبیه نداریم. اما در تعریف مفهومی ویژگی‌های کلی و خاص بیان می‌شود. (ص ۳۱)
۱۱۶. گزینه ۴ درست است.
نقیض قضیهٔ سالبه، همیشه قضیهٔ موجبه است. گزینه (۱) درست نیست؛ زیرا جزئی، متناقض قضیهٔ سالبه نیست همچنین گزینه (۲) هم درست نیست؛ زیرا کلی، نقیض قضیهٔ کلی نیست. (ص ۶۳ تا ۷۰)
۱۱۷. گزینه ۲ درست است.
یکی از ویژگی‌های استقرای قوی این است که نمونه‌ها باید تصادفی باشد، پس گزینه یک درست نیست. لازم نیست نمونه‌ها مساوی جامعهٔ آماری باشد. (ص ۴۷)
۱۱۸. گزینه ۱ درست است.
نسبت‌های چهارگانه بین دو مفهوم کلی برقرار می‌شود:
- بین محصولات باغی و مرکبات - مرکبات و پرتقال، نارنگی و لیموشیرین: **عموم و خصوص مطلق**
- بین پرتقال، نارنگی، لیموشیرین و کیوی: **تباین** (درس ۳؛ سطح دشواری: متوسط)
۱۱۹. گزینه ۳ درست است.
انسان = حیوان سخنگو: از طرفی جامع نیست (افراد لال مرا شامل نمی‌شود)، و از طرفی مانع نیست (شامل افرادی غیر از انسان هم می‌شود).
دایره = شکل دورانی: این تعریف، کلی و اعم است یعنی افراد بیشتری از دایره مانند بیضی را هم شامل می‌شود، پس مانع نیست. (درس ۴؛ سطح دشواری: متوسط)
۱۲۰. گزینه ۴ درست است.
گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ همگی دارای سور «کلیه» هستند ولی گزینهٔ (۴) سور جزئیه دارد.
- حتی یک دانش‌آموز نیامده بود ← **هیچ** دانش‌آموزی نیامده بود.
- ظلم خوشایند نیست ← **هیچ** ظلمی خوشایند نیست.
- هر گلی بویی دارد.
- دانشجویان ایرانی کوشا هستند ← **بعضی** دانشجویان ایرانی کوشا هستند. (درس ۶؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۲۱. گزینه ۲ درست است.

تعریف برای معلوم کردن تصور مجهول به کار می‌رود و نه تصدیق. مانند گزینه (۲)
گزینه (۱) تصور بدیهی است و نیازی به تعریف ندارد. گزینه (۳ و ۴) تصدیق بوده و قابلیت استدلال دارد، نه تعریف. (درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۲۲. گزینه ۱ درست است.

در اینجا «ستاره نداشتن» به معنای ظاهری گرفته شده در حالی در معنای التزامی است و به معنای نداشتن شانس و یاور است (توسل به معنای ظاهری، جابه‌جا گرفتن دلالت مطابقی با التزامی یا تضمینی است). در عبارت دوم، «زنگ» به معنای هویت و شخصیت خاص است و نه معنای ظاهری زنگ و جرس. (درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۲۳. گزینه ۴ درست است.

زیرا در گزینه ۴ موجه کلیه است نقیض آن «سالبه جزئی» می‌شود که می‌دانیم سالبه عکس لازم الصدق ندارد. چون گاهی صادق در می‌آید و گاهی کاذب اگر در چنین حالتی عکس بگیریم دچار ایهام انعکاس شده‌ایم. (ص ۶۹)

۱۲۴. گزینه ۳ درست است.

در تقابل حتماً باید موضوع و محمول دو قضیه یکی باشد ولی احتمالاً در سور یا نسبت و یا در هر دو مورد متفاوت هستند. (درس ۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۲۵. گزینه ۱ درست است.

زیرا شکل سوم قیاس اقترانی است و در آن نتیجه معتبر جزئی است و چون هر دو موجه است پس گزینه ۳ و ۴ هم درست نیست زیرا سالبه هستند ولی در مقدمات سالبه نداریم. (درس ۸؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۲۶. گزینه ۱ درست است.

حل این قبیل تست‌ها را از روی قضیه نتیجه به دست آورید:
چون قضیه نتیجه، موجه (است) می‌باشد پس می‌تواند گزینه‌های ۲ و ۳ درست باشد؛ اگر گزینه ۴ را در دستگاه قرار دهیم شکل اول می‌شود و باید نتیجه هم کلیه (هر) باشد که اینگونه نیست. (درس ۸؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۲۷. گزینه ۳ درست است.

زیرا همیشه قیاس معتبر نیست (ردّ گزینه ۱) و لازم نیست که حتماً هر دو مقدمه، حملی باشد، (ردّ گزینه ۲) و چهار شکل قیاس اقترانی براساس موقعیت و قرار گرفتن حد وسط در مقدمات است نه خود مقدمات. (درس ۸؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۲۸. گزینه ۱ درست است.

این «قافله عمر عجب می‌گذرد» جمله انشایی عاطفی بوده و اساساً قضیه نیست ولی گزینه‌های ۲، ۳ و ۴ همگی دارای موضوع جزئی بوده و قضیه شخصیه به‌شمار می‌روند. (درس ۶؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۲۹. گزینه ۲ درست است.

برای اینکه بتوانیم از این دستگاه استدلالی به نتیجه و قضیه جدید برسیم باید هر دو مقدمه، صادق باشند؛ پس اینجا باید قضیه کاذب را بر صادق تبدیل کنیم:

بعضی الف ب نیست کاذب تناقض هر الف ب است. (صادق)

حالا یک دستگاه تشکیل می‌دهیم: هر الف ب است.

یعنی تنها در یک حالت از گزینه‌ها هیچ الف ج نیست.

به نتیجه معتبر می‌رسیم. ∴ بعضی ب ج نیست.

۱۳۰. گزینه ۴ درست است.

دو مفهوم متضاد می‌تواند در یک قضیه مانع الجمع به کار رود مانند تناقض و تضاد (چون از دو حالت بیشتر است). گزینه (۱) بین آن‌ها عموم و خصوص مطلق برقرار است. در گزینه (۲ و ۳) بین مفاهیم، نسبت تناقض برقرار است و در قضیه حقیقی به کار می‌رود. (درس ۹؛ سطح دشواری: متوسط)

اقتصاد

۱۳۱. گزینه ۲ درست است.

الف) دولت‌ها برای حمایت از صنایع داخلی خود و نیز کاهش وابستگی اقتصادی به کشورهای دیگر، با استفاده از ابزارهای وضع تعرفه‌های گوناگون بر واردات برخی کالاها و یا با نقض پیمان‌های تجاری که در گذشته با کشورها بسته‌اند، سعی در محدود کردن تجارت و روابط بین‌المللی خود دارند. (ص ۷۵)

ب) نوسانات نرخ ارز در بازار سرمایه به دلیل کاهش قدرت خرید پول (کاهش ارزش پول داخلی) منجر به بروز تورم می‌شود و تورم ایجاد شده باعث می‌شود دو نقش پراخت‌های آتی و نیز پس‌انداز و حفظ ارزش در مورد پول، بی‌تأثیر شود. (ص ۹۸ و ۱۰۳)

پ) با توجه به پرسش که گزینه‌های نادرست مورد نظر است؛ گزینه‌های (۲) و (۴) به لحاظ مفهومی نادرست هستند. دلیل نادرست بودن گزینه (۲) این است که، مناقصه که در قالب بازارهای حراجی شکل می‌گیرد، توسط خریداران (آن هم به صورت عمده) تشکیل می‌شود ولی در این مورد بانک که فروشنده است اقدام به تشکیل بازار نموده است.

گزینه (۴) نیز نادرست است؛ زیرا در بازار انحصار در فروش، مصرف‌کننده قیمت‌پذیر و در بازار انحصار در خرید، مصرف‌کننده، قیمت‌گذار است. (ص ۵۲)

ت) در این پرسش نیز گزاره‌های نادرست مورد نظر است.

گزینه (۲) نادرست است؛ زیرا اگرچه تولید ناخالص داخلی برای هر یک از تولیدکنندگان موجب درآمد می‌شود و می‌توان در برخی از امور مقدار آن را با درآمد ملی مساوی گرفت، ولی با مفهوم درآمد سرانه کاملاً متفاوت است. درآمد سرانه، سهم متوسط هر فرد از درآمد کل است. (ص ۱۲۰) (سطح دشواری: دشوار)

گزینه (۳) نادرست است؛ زیرا شاخص H.D.I خود ترکیبی از شاخص‌های رشد اقتصادی با معیارهای اندازه‌گیری نابرابری درآمدی و نیز سایر شاخص‌های پیشرفت اقتصادی مانند امید به زندگی و سطح سواد است. (ص ۱۲۶)

گزینه (۱) درست است. (ص ۷۶)

گزینه (۴) درست است. (ص ۱۰۳)

(فصل اول، درس پنجم: انواع بازار - فصل دوم، درس هفتم: دولت‌ها و تجارت بین‌الملل - جنگ‌های تجاری و تحریم‌های اقتصادی - فصل سوم، درس نهم: وظایف پول - علل تورم و نقش دولت - درس یازدهم: چگونه رشد اقتصادی را اندازه‌گیری کنیم؟ - شاخص توسعه انسانی - سطح دشواری: دشوار)

۱۳۲. گزینه ۲ درست است.

گام اول محاسبه درآمد: (q) تعداد کل محصول \times قیمت هر محصول (p) = درآمد
 $درآمد = ۲,۵۰۰,۰۰۰ \times ۲,۲۰۰ = ۵,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰$

گام دوم محاسبه هزینه‌ها: در اینجا باید ابتدا نیم‌نگاهی داشته باشیم به اینکه آیا همه هزینه‌ها سالیانه است، در صورتی که هزینه‌های ماهیانه باشد با ضرب در عدد ۱۲ آن را تبدیل به سالیانه می‌کنیم.

$۳۶۰,۰۰۰,۰۰۰ \times ۱۲ \Rightarrow ۳,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ \times ۱۲$ مجموع حقوق ماهیانه کارمندان

چون مجموع حقوق را داده نیاز به ضرب در تعداد کارمندان نداریم.

$۵۰,۰۰۰,۰۰۰ + ۳۶۰,۰۰۰,۰۰۰ + ۱۸۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۵۹۰,۰۰۰,۰۰۰$ هزینه‌های مستقیم

$۱۳۰,۰۰۰,۰۰۰ + ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۳۳۰,۰۰۰,۰۰۰$ ماشین‌آلات + اجاره‌ها = هزینه‌های غیرمستقیم

\Rightarrow (هزینه‌های غیرمستقیم + هزینه‌های مستقیم) - درآمد = سود واقعی

$= ۵,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰ - (۵۹۰,۰۰۰,۰۰۰ + ۳۳۰,۰۰۰,۰۰۰) = ۴,۵۸۰,۰۰۰,۰۰۰$

(سطح دشواری: متوسط)

۱۳۳. گزینه ۲ درست است.

الف) با توجه به میزان تولیداتی که در جدول برای هر نوع کالا وجود دارد، کشور B در تولید سویا مزیت مطلق دارد.
 ب) کشور A (ص ۷۲)
 پ) کشور C در مقایسه با سایر کشورها، در تولید هیچ کالایی مقرون به صرفه عمل نمی‌کند و مزیت مطلق ندارد ولی در داخل کشور با توجه به اصل مزیت نسبی باید کالایی را تولید کند که دارای هزینه فرصت کمتری نسبت به سایر تولیدات باشد. بنابراین باید منابع تولید خود را برای تولید گندم صرف کند. (ص ۷۳)
 ت) با توجه به رابطه هزینه فرصت و مزیت نسبی، کشور D در تولید قهوه نسبت به گندم هزینه فرصت کمتری دارد یعنی در تولید قهوه مزیت نسبی دارد.
 ث) کشورها برای اینکه هم بتوانند از منافع تجارت بین‌المللی بهره گیرند و هم استقلال اقتصادی خود را حفظ کنند، باید شرایط تعامل قدرتمند با سایر کشورها را ایجاد کنند. برای ایجاد این تعامل قدرتمند ناگزیرند میان استفاده از مزیت‌های موجود و خلق مزیت‌های جدید، دست به انتخاب بیهینه بزنند. (ص ۷۷)
 (فصل دوم، درس هفتم: اصل مزیت مطلق و نسبی در تجارت - مزیت نسبی و هزینه فرصت - جنگ‌های تجاری و تحریم‌های اقتصادی سطح دشواری: دشوار)

۱۳۴. گزینه ۴ درست است.

بررسی عبارات نادرست:

- شرکت تعاونی، کسب‌وکاری است که تعدادی تولیدکننده جهت بهره‌مندی از مزایای فعالیت‌های اقتصادی با مقیاس بزرگ، گرد هم می‌آیند.
 - کسب‌وکارهای در زمینه تخصصی مثل پزشکی، دندانپزشکی، وکالت و حسابداری اغلب شخصی‌اند.
 - مؤسسات غیرانتفاعی و خیریه نهادی قانونی هستند که برای انجام مأموریت غیر سودآور، یعنی با هدفی غیر تجاری شکل گرفته است. کسب‌وکارهای شخصی در تمامی حوزه‌ها از صنعت تا کشاورزی و خدمات فعالیت دارند، به‌ویژه در حوزه خدمات.
 (درس ۲ - ص ۱۴ و ص ۱۹؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۳۵. گزینه ۳ درست است.

الف)
$$X = \frac{300,000}{900,000} \times 100 \Rightarrow X = 33,3\%$$

ب)
$$\frac{30}{100} = \frac{X}{900,000} \Rightarrow 100X = 27,000,000 \Rightarrow X = 270,000$$

ب)
$$\frac{15}{100} = \frac{X}{900,000} \Rightarrow 100X = 13,500,000 \Rightarrow X = 135,000$$

پ)
$$\frac{900,000,000}{900,000,000,000} \times 100 = 10\%$$

در صورتیکه سود شرکت ۶۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ سهم این فرد $\frac{10}{100} \times 6,000,000,000 = 600,000,000$

(درس ۲ - شرکت‌های سهامی؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۳۶. گزینه ۳ درست است.

قسمت الف) هفت قرن دوران شکوفایی تمدن اسلامی:
 در این دوران جلوه‌های از ۱- پیشرفت اندیشه اقتصادی، ۲- تامین مالی مراکز علمی، ۳- عمران و آبادانی
 ۴- تجهیز زیر ساخت‌ها و موقوفات در اقتصاد ایران و جهان اسلام مشاهده می‌شد.
 احکام اقتصادی اسلام پایه قواعد و مقررات اقتصادی موفق آسیا میانه / آسیا غربی / جنوب غربی / شمال آفریقا و حتی جنوب اروپا قرار گرفت.

به‌عنوان مثال در موقعیتی که در اروپا بربریت حاکم بود و زنان حتی حق مالکیت نیز نداشتند. وقفنامه‌های باقی مانده از زنان مسلمان ایرانی، حجم عظیمی از مالکیت و سرمایه‌گذاری و مشارکت آن‌ها را در تولید نشان می‌دهد.
(ب) دوران صفویه:

دوره پایانی حکومت صفویه	اقتصاد ایران به تدریج رو به ضعف نهاد. حاکمان وقت از ۱. موقعیت جهان / ۲. وظایف خطیر تاریخی خود تصور درستی نداشتند. به همین دلیل نتوانستند با انتخاب روش درست و بهره‌برداری از اوضاع خاص آن زمان جریان پیشرفت و نوسازی را آغاز کنند.
-------------------------	---

(پ) در دوره قاجار درحالی که کشورهای دیگر منطقه مثل مصر و ترکیه، سوریه و لبنان در روند تجارت و گسترش تولید و صادرات محصولات کشاورزی رشد مطلوبی داشتند ایران گرفتار ضعف‌های ساختاری در اقتصاد بود.
(ت) عواملی که باعث تشدید بیماری اقتصاد ایران در دوره پهلوی شد.
تعدی حکومت پهلوی بر موقوفات و مالکیت‌های خصوصی و عمومی. واگذاری منابع نفتی و معدنی به بیگانگان
۳. اجرای برنامه‌های موسوم به انقلاب سفید (آخرین صدمه را به کشاورزی و اقتصاد روستایی زد).
۴. نوسازی و توسعه ایران در این زمان به صورت ظاهری و سطحی و با صنایع مونتاژ انجام می‌شد. (ویژگی نوسازی و توسعه ایران)
۵. درآمدهای نفتی که ایران را به بازار مصرفی کالاهای کشورهای صنعتی تبدیل کرد.
۶. وابستگی دولت به درآمدهای نفتی و غفلت از اقتصاد مردمی
(درس ۱۰ - ص ۱۰۷، ۱۰۸، ۱۰۹؛ سطح دشواری: ساده)

۱۳۷. گزینه ۱ درست است.

$$\begin{array}{r}
 \begin{array}{l}
 \text{جمعیت کل کشور} \\
 ۸۰,۰۰۰,۰۰۰
 \end{array}
 \leftarrow \begin{array}{l}
 \text{زیر ۱۵ سال} \\
 \text{۱۵ سال و بالاتر} \\
 ۵۰,۰۰۰,۰۰۰
 \end{array}
 \leftarrow \begin{array}{l}
 \text{فعال} \\
 \text{غیرفعال} \\
 ۱۵,۰۰۰,۰۰۰
 \end{array}
 \leftarrow \begin{array}{l}
 \text{بیکار} \\
 ۵,۰۰۰,۰۰۰ \\
 \text{شاغل} \\
 ۳۰,۰۰۰,۰۰۰
 \end{array}
 \end{array}$$

نفر $۳۵,۰۰۰,۰۰۰ = ۵,۰۰۰,۰۰۰ + ۳۰,۰۰۰,۰۰۰ = \text{فعال}$
 $۱۵,۰۰۰,۰۰۰ = ۵۰,۰۰۰,۰۰۰ - ۳۵,۰۰۰,۰۰۰ = \text{جمعیت غیرفعال}$
 نرخ بیکاری (ب) $\frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} = \frac{۵,۰۰۰,۰۰۰}{۳۵,۰۰۰,۰۰۰} \times ۱۰۰ = ۱۴\%$

(سطح دشواری: متوسط)

۱۳۸. گزینه ۴ درست است.

(الف) برای محاسبه افزایش تولید در دو سال ۲۰۲۲ و ۲۰۲۳، باید اختلاف تولید کل در سال پایه با تولید کل به قیمت ثابت در این دو سال، محاسبه شود:
 میلیارد دلار $۳۲۰ = ۴۰۰۰ - ۴۳۲۰$: تولید کل در سال پایه - تولید کل در سال دوم به قیمت ثابت : افزایش تولید در سال دوم
 میلیارد دلار $۹۸۰ = ۴۰۰۰ - ۴۹۸۰$: تولید کل در سال پایه - تولید کل در سال سوم به قیمت ثابت : افزایش تولید در سال سوم
 برای محاسبه «پدیده تورم» در این دو سال، کافی است تفاوت تولید به قیمت ثابت و جاری در هر سال تعیین شود:
 میلیارد دلار $۵۲۰ = ۴۳۲۰ - ۴۸۴۰$: تولید کل به قیمت ثابت در سال دوم - تولید کل در سال دوم به قیمت جاری : تورم در سال دوم
 میلیارد دلار $۹۸۰ = ۴۹۸۰ - ۵۹۶۰$: تولید کل به قیمت ثابت در سال سوم - تولید کل در سال سوم به قیمت جاری : تورم در سال سوم
(ص ۱۲۲)

(ب) در زمان بروز تورم در این کشور، دولت موظف است تا با مدیریت حجم نقدینگی در کشور، تورم را کنترل کند. یکی از روش‌هایی که دولت از طریق بانک مرکزی برای کنترل تورم اعمال می‌کند؛ سیاست «بازار باز» است که با فروش اوراق مشارکت به صورت مستقیم، همراه می‌باشد. انتخاب اصطلاح «بازار بسته» برای خرید اوراق مشارکت کاملاً اشتباه می‌باشد.
(ص ۱۰۳)

(پ) تورم موجب بی‌ثباتی در فضای کسب و کار می‌شود و تولیدکنندگان و بازرگانان نمی‌توانند پیش‌بینی درستی از آینده

قیمت‌ها در بازار داشته باشند. بی‌ثباتی در فضای کسب و کار یکی از دلایل بروز بیکاری است. (ص ۹۰ و ۱۰۲)
 (فصل سوم، درس نهم: پیامدهای تورم - علل تورم و نقش دولت - درس یازدهم: چگونه نرخ رشد اقتصادی را اندازه‌گیری کنیم؟ - محاسبه تولید ناخالص داخلی و نرخ رشد آن؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۳۹. گزینه ۱ درست است.

الف) بازار در قیمت ۳۰۰ میلیون تومان (که بیشتر از سطح تعادل است) با مازاد ۸۵ واحدی مواجه است (یعنی تولیدکننده قادر به فروش ۸۵ واحد از تولیدات خود به دلیل قیمت بالا، نیست). بنابراین برای محاسبه میزان هزینه مصرف‌کنندگان، کافی است میزان تقاضای آن‌ها محاسبه شود:

میزان تقاضا - میزان عرضه = مازاد در قیمت ۳۰۰ میلیون تومان

$$۴۵ = ۱۳۰ - ۸۵ : \text{میزان تقاضا} \rightarrow \text{میزان تقاضا} = ۱۳۰ - ۸۵$$

تومان $۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰ \times ۴۵ = ۱۳,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰$: هزینه پرداختی مصرف‌کنندگان

ب) وضع تعرفه‌های گمرکی به محصول وارداتی، سبب افزایش قیمت محصول و در نتیجه افزایش تقاضا برای کالای جانشین آن که همان خودروی داخلی است، می‌شود. بنابراین به دلیل افزایش تقاضا برای این نوع خودروی داخلی، منحنی تقاضا به سمت راست منتقل می‌شود. (ص ۵۱ و ۶۲)

(فصل اول، درس اول: هزینه‌های تولید، درآمد و سود - فصل دوم، درس پنجم: تعادل در بازار - درس ششم: مالیات غیرمستقیم) (سطح دشواری: متوسط)

۱۴۰. گزینه ۳ درست است.

گزاره‌های درست:

گزاره (ب) (صفحه ۱۲۵)

گزاره (ت) (صفحه ۶۰)

بررسی گزاره‌های نادرست:

گزاره (الف) نادرست است؛ زیرا اگر چه سویا کالای پست محسوب می‌شود ولی با از دست دادن درآمد میزان تقاضای آن نمی‌تواند به شدت افزایش یابد. (صفحه ۴۹)

گزاره (پ) نادرست است؛ زیرا افزایش شاخص‌های رشد اقتصادی، الزاماً به معنای ارتقا و بهبود شاخص‌های پیشرفت اقتصادی مانند توزیع مناسب درآمدها و کاهش وضعیت نابرابری‌های اقتصادی و اجتماعی، نیست. (صفحه ۱۲۴)

گزاره (ث) نادرست است؛ زیرا در محاسبه شاخص قیمت مصرف‌کننده، دولت سبیدی از کالاهای گوناگون که عموم مصرف‌کنندگان آن‌ها را خریداری کرده‌اند؛ تهیه می‌کند و قیمت این کالاها و تغییرات آن‌ها در طول یکسال (و نه در سال‌های مختلف)، مشخص و سپس هزینه سبد مصرف‌کننده را تعیین می‌کند. (صفحه ۱۰۱)

(فصل دوم، درس پنجم: کالای معمولی و پست را بشناسید - درس ششم: کاهش نابرابری‌ها و فاصله‌های اقتصادی و اجتماعی -

فصل سوم، درس نهم: چگونه نرخ تورم را محاسبه می‌کنند؟ - درس یازدهم: شاخص‌های دیگر اندازه‌گیری پیشرفت اقتصادی -

وضعیت توزیع درآمد) (سطح دشواری: متوسط)

۱۴۱. گزینه ۲ درست است.

همان‌طور که در صورت سؤال عنوان شده ارزش هر واحد کالای B ۱۸,۰۰۰ تومان است که این عدد $\frac{1}{3}$ قیمت کالای A است.

پس ارزش کالای A باید سه برابر کالای B یعنی $۵۴,۰۰۰ = ۳ \times ۱۸,۰۰۰$ باشد.

ب) تعداد کل کالای A روی نمودار ۲۰۰ واحد است و چون کالای B با $\frac{1}{3}$ قیمت A قابل خریداری است، پس در صورتی که کل

بودجه به این کالا اختصاص یابد می‌توان سه برابر A از آن خریداری کرد. «نقطه ث» $۳ \times ۲۰۰ = ۶۰۰ =$ تعداد کالای B

الف) برای محاسبه کل بودجه فرد می‌توان تعداد کالای A در نقطه «الف» یا تعداد کالای B در نقطه «ث» را ضرب در قیمت آن‌ها کرد تا کل بودجه به دست بیاید:

تومان $۲۰۰ \times ۵۴,۰۰۰ = ۱۰,۸۰۰,۰۰۰ =$ قیمت هر واحد کالای A \times تعداد کل کالای A = کل بودجه فرد

پ) تمام نقاط روی قید بودجه از بودجه یکسانی برخوردارند که در این مسئله ۱۰,۸۰۰,۰۰۰ تومان است، بنابراین جابه‌جایی به هر کدام از نقطه‌ها روی قید تغییری در میزان بودجه فرد ایجاد نمی‌کند.

(درس سوم: صفحه ۲۷ و ۲۸ اصول انتخاب درست اصل سوم: ترسیم قید بودجه؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۴۲. گزینه ۱ درست است.

الف) زمانی که از مقدار و حجم و یا تعداد عوامل تولیدی «منابع طبیعی - نیروی انسانی - سرمایه» صحبت به میان می‌آید، به این نکته اشاره می‌شود که در زمان حال انسان‌ها و جوامع به این منابع کمیاب محدود شده‌اند و در همین راستا یکی از اصول مهم برای یک تصمیم‌گیری درست و منطقی، قانون اول تصمیم‌گیری یعنی شناسایی منابع و آگاهی به محدودیت آن‌ها است. ب) منحنی مرز امکانات یک الگوی ساده از یک واقعیت پیچیده اقتصادی به نام تولید است که به شرایط تولید و به کارگیری منابع تولید در سه وضعیت ناکارایی، کارایی و نقاط آرزو می‌پردازد، در واقع مرزی برای آنچه یک بنگاه یا کشور می‌تواند تولید کند و آنچه نمی‌تواند تولید کند.

پ) یکی از وظایف دولت در عرصه اقتصاد ارائه کالاهای عمومی به تمام شهروندان است. کالاها و خدمات عمومی به تمام مردم یک جامعه تعلق دارد و هیچ‌کس نمی‌تواند مانع استفاده همزمان دیگران شود در واقع همزمان افراد زیادی از این امکانات بهره‌مند می‌شوند. (سطح دشواری: متوسط)

(درس ۳: اصول انتخاب درست، قانون اول - ص ۲۴، درس ۴: مرز امکانات تولید، مرز امکانات تولید - ص ۳۶، درس ۶: نقش دولت در اقتصاد، ارائه کالاهای عمومی توسط دولت - ص ۵۸؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۴۳. گزینه ۳ درست است.

الف) توجه کنید ترسیم الگوی مرز امکانات با هدف تخصیص منابع به دو گروه محصول صورت می‌گیرد، بنابراین با وجود تعداد تقاضای بالا برای یکی از محصولات تولیدی (در این سؤال محصول الف) نباید نقطه‌ای انتخاب شود که صرفاً به تولید این محصول بپردازد، بلکه باید نزدیک‌ترین نقطه به این محصول انتخاب شود که هم حجم بالاتری از محصول مورد نظر را شامل شود و هم نیاز گروه کوچک‌تر متقاضی محصول دیگر (در این سؤال محصول ب) را نیز برطرف کند. پس نقطه مورد نظر B است.

$$B = \begin{cases} \text{الف) } 45 \times 500 = 225,000 \\ \text{ب) } 32 \times 300 = 96,000 \end{cases}$$

B در آمد ایجاد شده در نقطه B

ب) با توجه به قسمت «الف» در صورتی که تولیدکننده از نقطه B به E نقل مکان کند باید برای تولید بیشتر محصول گروه «ب» از ۳۰۰ واحد محصول «الف» صرف‌نظر کند که ارزش این مقدار محصول برابر است با:

$$300 \times 500 = 150,000$$

پ) در شرایطی که تولید در یک نقطه ناکارا قرار دارد، انتقال به هر یک از نقاط روی منحنی (D, C, B) هیچ هزینه فرصتی برای تولیدکننده ایجاد نمی‌کند؛ زیرا از منابع غیرفعال استفاده می‌شود و مقدار هیچ گروهی از محصولات کاهش نمی‌یابد، بلکه حداقل مقدار یک گروه افزایش خواهد یافت. (درس ۴ - منحنی مرز امکانات تولید - ص ۳۶؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۴۴. گزینه ۳ درست است.

با توجه به داده‌های جدول به ترتیب:

الف و ب) مالیات خالص و مالیات جمع‌آوری شده در مرحله اول تولید همیشه با هم برابرند، پس مالیات جمع‌آوری شده مرحله اول ۲۶۵ هزار تومان است. همیشه مجموع مالیات‌های خالص پرداخت‌شده برابر است با مالیات پرداخت‌شده توسط مصرف‌کننده نهایی و از طرفی این مورد نیز همیشه برابر است با مالیات جمع‌آوری شده توسط تولیدکننده آخر، پس مالیات جمع‌آوری شده در مرحله چهار برابر است با ۷۴۶ هزار تومان. تفاضل مالیات جمع‌آوری شده توسط هر فروشنده از فروشنده قبل از خود، عدد مالیات خالص همین مرحله را ارائه می‌دهد؛ بنابراین:

$$\text{هزار تومان } 105 = 370 - 265 = \text{مالیات خالص مرحله دوم}$$

$$\text{هزار تومان } 228 = 746 - 518 = \text{مالیات خالص مرحله چهارم}$$

پ) اعتبار مالیاتی هر مرحله در واقع مالیات جمع‌آوری شده توسط فروشنده قبلی است که روی قیمت محصول خود اضافه

کرده بود و چون تولیدکننده مرحله اول، مالیات کسی را نپرداخته پس اعتبار مالیاتی اش صفر است اما مراحل دیگر:
 هزار تومان ۲۶۵ = مالیات جمع آوری شده نفر قبل = اعتبار مالیاتی مرحله دوم
 هزار تومان ۵۱۸ = مالیات جمع آوری شده نفر قبل = اعتبار مالیاتی مرحله چهار
 و در نهایت قیمت مرحله فروش یعنی قیمت با مالیات در مرحله سوم برابر است با قیمت اولیه که از ضرب عدد ۱۰ در مالیات جمع آوری شده در این مرحله به دست می آید به علاوه همین مقدار مالیات جمع آوری شده یعنی:
 هزار تومان ۵,۶۹۸ = $(۵۱۸ \times ۱۰) + ۵۱۸$

(درس ۶: نقش دولت در اقتصاد (مالیات‌های غیرمستقیم - مالیات بر ارزش افزوده؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۴۵. گزینه ۴ درست است.

الف) مراحل بودجه‌بندی عبارتند از:

- ۱- منابع درآمدی مختلف خود را مشخص کنید.
 - ۲- هزینه‌های متغیر و ثابت را فهرست کنید.
 - ۳- هزینه‌ها و درآمدها را با هم مقایسه کنید.
 - ۴- در صورتی که هزینه‌ها بیش از درآمد بود، مخارج غیرضروری را کم کنید یا فرصت‌هایی را که فراموش کردید برای افزایش درآمد به یاد بیاورید.
- لازم به ذکر است هزینه‌های هدررفته در هیچ شرایطی نباید بر تصمیمات بعدی ما تأثیرگذار باشند - برای کاهش هزینه‌ها، معمولاً به سراغ هزینه‌های متغیر می‌رویم نه ثابت.
- ب) سرویس مدرسه ← ثابت - تعمیر میکروفر ← پیش‌بینی نشده - هزینه هدیه ← پیش‌بینی نشده - هزینه بیمه درمانی ← ثابت - خرید لباس ← متغیر
- پ)

تومان ۳۱۲,۰۰۰,۰۰۰ = (ماه) $۱۲ \times ۲۶,۰۰۰,۰۰۰$ = مانده سالانه فرد

از آنجایی که خمس $\frac{۱}{۵}$ از مانده سالانه فرد پس از کسر هزینه‌ها است، پس:

درآمد ناخالص سالانه $۱۹,۲۰۰,۰۰۰ \times ۵ = ۹۶,۰۰۰,۰۰۰$

مانده سالانه - کل درآمد سالانه = هزینه‌های سالانه

$۲۱۶,۰۰۰,۰۰۰ = (میلیون) ۲۱۶ = (میلیون) ۹۶ - (میلیون) ۳۱۲ =$ هزینه‌های سالانه

$۱۸,۰۰۰,۰۰۰ = (میلیون) ۱۸ = \frac{(میلیون) ۲۱۶}{۱۲} = \frac{\text{کل هزینه‌های سالانه}}{۱۲} =$ هزینه ماهانه

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان
سازمان سنجش آموزش کشور

تشریحی

برگزاری آزمایشی شبه امتحانات نهایی

دروس عمومی و اختصاصی پایه دهم، یازدهم و دوازدهم

برگزاری آزمون تشریحی
قبل از امتحانات نهایی کشوری

- ✓ آشنایی با سطح علمی سؤالات و نحوه مطالعه کتب درسی جهت شرکت در امتحانات نهایی؛
- ✓ ارزیابی کیفی و کمی سطح آگاهی و آمادگی دانش‌آموزان؛

sanjsheducationgroup

صدای داوطلب ۰۲۱-۴۲۹۶۶

sanjshserv

ثبت‌نام‌گروهی دبیرستان‌ها ۰۲۱-۸۸۸۴۴۷۹۱-۳

www.sanjshserv.ir